

SLOVENSKI

vestnik

Letnik XXIX.

Celovec, petek, 26. april 1974

Štev. 17 (1656)

Slovenski vestnik zadet v živo

Napad nanj le alibi za druge naklepe

Na torkovi posebni seji kontaktnega komiteja se je v smislu predloga koroških Slovencev razpravljalo zgolj o manjšinskem sodnem zakonu in je v tej zvezi minister dr. Broda, ki je predsedoval seji, izrecno izjavil, da je tudi pravosodno ministstvo mnenja, da mora veljati dvojezičnost od trenutka tozadevnega predloga pred sodiščem. To stališče da bo sporočil tudi državnim pravdnistvom in neformalno sodnikom in osebu prizadetih pravosodnih ustanov. V kolikor ne bi obveljalo to mnenje, bi vsekakor poskrbel, da se vključi generalna prokuratura.

Nadalje je obljubil gotove ukrepe za izobrazbo sodnikov, ki imajo opravka s tem vprašanjem, boljše finančne pogoje za dvojezične sodnike in uradnike, širokogrudno izpopolnitev knjižnic ter končno posebno pozornost kvalifikaciji sodnih tolmačev ter ukrepe za njihovo izobrazbo.

Z vso nadaljnjo problematiko naj bi se bavil poseben pododbor.

Minister pa ni hotel zavzeti jasnega stališča do predloga za razširitev krajevnega in stvarnega območja manjšinskega sodnega zakona.

Na koncu je kontakti komite odobril predlog pododboru za informacije za določen raziskovalni nalog in sklenil posebno vlogo na stranke v zvezi z novelizacijo zakona o avstrijskem radiu in televiziji.

Pred zaključkom se je sekcij-ski šef dr. Adamovič izjavil, da poročilo APA v zvezi s pisanjem Slovenskega vestnika nikakor ni uradno in tudi ne v sporazumu z uradom zveznega kanclerja.

V pododboru kontaktnega komiteja za informacije je namreč prišlo do razprave, v kateri so prizadeto razpravljali v komentarju, ki ga je Slovenski vestnik objavil v zvezi z avstrijskim poročilom pred odbo-

rom OZN za preprečevanje vseh oblik rasne diskriminacije. Debat je pokazala, da je ta komentar zadet v živo, ko je na osnovi podrobnega poročila Tanjuga ožigosal tozadevno poročilo avstrijskega tiska, ki je skušal prikazati celotni potek razprave v popolnoma drugačni luči. Tudi zastopnik zunanega ministrstva v pododboru je moral priznati, da avstrijsko poročilo v tisku ni bilo točno, kakor po njegovem mnenju tudi jugoslovansko poročilo ne odgovarja dejstvu. Zato je bilo sklenjeno, da pododbor na eni prihodnjih sej razčisti to vprašanje na osnovi uradnega pro-

lokola o predmetni seji v odboru Združenih narodov.

Celotni glasni manever proti Slovenskemu vestniku je bil očitno v naprej pripravljen, po eni strani, ker je zadet v živo, po drugi strani pa, ker so očitno želeli hkrati izvesti napad na slovenski kulturni referat, ki ga je pri uradu deželne vlade ustanovil prejšnji deželni glavar Sima. Zelo značilno je namreč, da je izkoristil to priložnost predstavnik s tem referatom okrnjenega manjšinskega oddelka pri deželni vladi dr. Laussegger, ki je imel seboj že prevod komentarja Slovenskega vestnika, ne da bi hkrati predložil tudi prevod Tanjugovega poročila, ki je bilo objavljeno v isti številki Slovenskega vestnika. Namen je torej prozoren: z napadom na Slovenski vestnik je veljal ta udarec predvsem novemu uradu, ki ga očitno hočejo ukiniti, vsekakor pa mu okrniti vse pristojnosti. Zato so v tej zvezi imenovali tudi vodjo tega referata dr. Pavleta Apovnika, čeprav v kontaktnem komiteju in njegovem pododboru ne zaslopa omenjenega referata, marveč je v njem kot zastopnik ZSO. To je poudaril v kontaktnem komiteju tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij, ko je opozoril zlasti na svobodo tiska, ki velja jasno tudi za Slovenski vestnik.

Pravilno je zato ocenil poročilo APA predsednik pododboru dr. Prunč, češ, »poročilo APA je tipičen primer podtalnega ustvarjanja psihoze proti pripadnikom slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Ob analizi poročila je namreč videti, da poročevalcu ni šlo za to, da bi javnost informiral o inkriminiranem članku Slovenskega vestnika, marveč mu je šlo za to, da izkoristi navzočnost dr. Apovnika v komisiji, da bi lahko v okviru gonje proti Simi izvedel napad proti njemu in s tem tudi proti slovenskemu kulturnemu referatu.

PREDSEDNIK JONAS JE UMRL

V noči od torka na sredo je po dolgi težki bolezni v 75. letu starosti umrl zvezni predsednik Franz Jonas.

Kot otrok delavske družine je pokojni predsednik preživel težko mladost. Vse svoje življenje je bil aktivno vključen v delavsko gibanje. Po vojni je bil 14 let župan Dunaja, leta 1965 pa je bil kot kandidat SPÖ prvič izvoljen za zveznega predsednika in leta 1971 ponovno potrjen na najvišjem položaju v državi.

Kljub temu je Franz Jonas bil in ostal v pravem pomenu besede »sin ljudstva« ter je užival splošno spoštovanje in priljubljenost tako doma v Avstriji kakor tudi v svetu.

Ob njegovi smrti se v globoki žalosti klanjamo spominu velikega Avstrijca, ki je kljub težki bolezni takorekoč do zadnjega trenutka služil svoji domovini.

PREDSTAVNIK JUGOSLAVIJE POUĐARIL:

V celoti podpiramo

SLOVENSKO IN HRVAŠKO MANJŠINO V AVSTRIJI
KI UPRAVIČENO ZAVRAČATA VSAKRŠNO UGOTAVLJANJE

Predstavnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve SFR Jugoslavije je — kakor smo kratko poročali že v zadnji številki — zavrnil namen in načrte Avstrije, ki za izpolnitev obveznosti iz državne pogodbe o zaščiti in pravicah slovenske ter hrvaške manjšine postavlja kot pogoja ugotavljanje oziroma preštevane manjšine. V svoji izjavi je predstavnik zveznega sekretariata poudaril:

»Državna pogodba o vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije z dne 15. maja 1955, ki natančno določa pravice in zaščito slovenske ter hrvaške manjšine v republiki Avstriji, na noben način ne predvideva ugotavljanja oziroma preštevanja manjšine kot pogoja za uresničitev njihovih pravic, ki izvirajo iz te pogodbe. Republika Avstrija je po državni pogodbi dolžna nuditi posebno zaščito slovenski in hrvaški manjšini na Koroškem, Štajerskem in Gradiščanskem ne glede na število manjšine. To pomeni, da državna pogodba v nobenem pogledu ne določa absolutnega ali relativnega števila pripadnikov manjšine kot pogoj, da bi na ozemlju, kjer živi avtohtono slovensko, hrvaško ali mešano prebival-

stvo, uresničevali pravice, ki jih določa državna pogodba.

Nadalje je predstavnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve ugotovil, da so izkušnje poleg tega pokazale, da je bil cilj vseh dosedanjih poizkusov, povezovati izpolnitev pravic iz državne pogodbe z kakršnokoli obliko preštevanja, stalno omejevanje pravic slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji ter prostora, na katerem žive. »Preštevane bi bilo vsekakor v prid tistim šovinističnim in nacionalističnim silam, ki si prizadevajo ustvariti ozračje narodnostne nestrpnosti in sovraštva in ki zahtevo po preštevanju uporabljajo kot najbolj grobo obliko pritiska na manjšino.

Ob koncu svoje izjave je predstavnik zveznega sekretariata naglasil: »Upoštevajoč vse to, slovenska in hrvaška manjšina v Avstriji z vso pravico zavračata vsakršno preštevane prebivalstva in ju pri tem v celoti podpiramo. SFR Jugoslavija kot podpisnica državne pogodbe podpira slovensko in hrvaško manjšino v Avstriji, ki zahtevata, da se njune pravice iz državne pogodbe čimprej in v celoti izpolnijo brez kakršnihkoli poprejšnjih pogojev.

IZJAVA ZSO IN NSKS

Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem sta na seji Koordinacijskega odbora dne 17. 4. 1974 razpravljala med drugim tudi o poročilih o intervenciji jugoslovanskega predstavnika Nasteja Čalovskega v odboru OZN za odpravljanje vseh oblik rasne diskriminacije, češ da v nasprotju z avstrijskim poročilom slovenska in hrvaška manjšina v Avstriji ne uživata vse pravne zaščite niti jima niso zagotovljeni tudi drugi pogoji za neoviran razvoj.

Obe osrednji organizaciji ugotavljata, da iznašanja jugoslovanskega predstavnika, kolikor so nam poznana iz časopisja, popolnoma odgovarjajo trenutni pravni in dejanski situaciji slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Z vso odločnostjo pa odklanjata in zavračata iznašanje avstrijskega predstavnika, da v Avstriji ni narodnostnih manjšin, marveč obstajajo le verske in jezikovne manjšine. Vsemu svetu je vendar iz mednarodnih konferenc po prvi in drugi svetovni vojni poznano, da gre pri koroških Slovencih za narodnostno manjšino, ki od šestega stoletja avtohtono živi na svoji podedovani zemlji. Če je avstrijski delegat poskušal to svojo trditve utemeljevati s tem, da je v Avstriji težko ugotoviti etnično poreklo koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov, je s tem hotel mednarodno javnost že v naprej pripraviti na naklepe naše države, da izvede tako imenovano ugotavljanje ali preštevane manjšine, hkrati pa je s tem nehoti pokazal na nevzdržno stanje v Avstriji, ki jezikovnim manjšinam onemogoča svobodno opredelitev za svoje narodnostno poreklo. Zato koroški Slovenci tudi dosledno odklanjamo vsakršno obliko ugotavljanja ali preštevanja naše narodnostne skupnosti.

Leopold Wagner

novi deželni glavar

Prejšnji teden v petek je bil v deželnem zboru izvoljen novi deželni glavar Leopold Wagner. Poleg tega je deželni zbor izvolil Ervina Frühbauerja za prvega namestnika deželnega glavarja, Hansa Ausserwinklerja pa za deželnega svetnika; ostali sestav deželne vlade je ostal nespremenjen.

Deželni glavar Wagner je v svojem nastopnem govoru nakazal glavne obsele bodoče deželne politike, pri čemer je posebno naglasil potrebo in pripravljenost za sodelovanje z ostalimi strankami. To je prišlo do izraza tudi v njegovem stališču k manjšinski problematiki.

Poudaril je načela, ki jih je koroška SPÖ že prejšnji mesec izpovedala v osnutku svojega volilnega programa: da v politiki ne sme biti nobene razlike med nemško govorečimi in slovensko govorečimi deželani, kajti slovenska manjšina je del prebivalstva dežele, ki naj ne bi bil ločen od ostale družbe, marveč bi naj z le-to enakopravno sodeloval in bil soudeležen pri političnem oblikovanju in na javnih ustanovah. Priznal se je k obveznostim iz državne pogodbe v zaščito manjšine in dejal, da je njih izpolnitev zadeva države; za zagotovitev miru v deželi pa bo pospeševal »notranjekoroški dialog« in si za skupno reševanje odprtih vprašanj prizadeval za sodelovanje med političnimi strankami in manjšino.

Za sodelovanje med prizadeto manjšino ter pristojnimi dejavniki dežele in države smo se koroški Slovenci že ponovno izrekli, zato

pozdravljamo tozadevno izjavo deželnega glavarja Wagnerja. Ne moremo pa se pridružiti njegovi zamisli o nekem »koroškem omizju«, kjer naj bi se za skupno mizo vsedli s tako imenovanimi »domovinskimi društvi«. Še predobro so nam v spominu izkušnje iz dobe prve republike, ko je bilo konec vsakršnega reševanja odprtih vprašanj, čim so ti krogi vzeli v zakup »reševanje« manjšinske problematike.

V sumljivo smer pa kaže tudi izjava deželnega glavarja Wagnerja, ki je na prvem sestanku z novinarji napovedal, da bo na podlagi svojega ugovora OVP preklinal oz. umaknil delovno navodilo, s katerim je njegov predhodnik Sima določil delovno območje slovenskega strokovnega referenta v kulturnem oddelku deželne vlade, nato pa bo izdelano novo delovno navodilo, »ki bo glede vsebine odražalo mnenje tako OVP kot SPÖ«. Tukaj samo upamo, da tako »priznavanje k skupnim ukrepom« — kakor je to imenoval Wagner — ne bo privedlo do nadaljnjega poslabšanja že doslej vse prej kot zadovoljive ureditve slovenskega kulturnega referata.

Sicer pa naše čestitke novemu deželnemu glavarju ob njegovi izvolitvi sploh povezujemo z željo, da »novi stil« ne bi bil zavora, marveč naj bi deloval kot gonilna moč pri nadaljnjem razreševanju številnih še vedno nerešenih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem — v duhu resnične širokogrudnosti in v smislu manjšini naklonjene politike.

Resnica je močnejša od laži

Neresnična izjava zunanjega ministra dr. Kirchschrägerja, ki je zanikal obstoj partizanskega gibanja na Koroškem, je — kakor smo poročali že v zadnji številki — izzval splošno ogorčenje in najostreje proteste predvsem med bivšimi koroškimi partizani, pa tudi v Sloveniji in zlasti med tistimi, ki so se med zadnjo vojno na Koroškem borili proti fašizmu.

Med mnogimi posamezniki in organizacijami je zaradi te izjave protestiral tudi Osrednji odbor koroških partizanov v Ljubljani, ki združuje nekdanje koroške partizane, živeče v Jugoslaviji. Na avstrijsko zvezno vlado je naslovil „Odprito pismo“, ki ga v celoti objavljamo tudi v našem listu.

Koroški nemški tisk je tudi v tej zadevi ostal zvest samemu sebi — namreč dvolični morali. Listi, ki so sicer že tolikokrat blatili partizane in jim očitali najrazličnejša „grozodejstva“, baje zagrešena na Koroškem, so zdaj molčali kakor grob, ko je minister Kirchschräger sploh zanikal partizanstvo na Koroškem. Zato pa so spet hujskali proti koroškim Slovincem ter jim očitali nelojalnost, ker da so proti izjavi ministra Kirchschrägerja protestirali v Sloveniji in ne doma v Avstriji. Neodgovorni pisuni bi se morali zanimati za dejstva, preden zastropajo ozračje v deželi. Morda pa je od takih ljudi preveč zahtevano, da bi znali razlikovati med organizacijo nekdanjih koroških partizanov v Ljubljani ter Zvezo koroških partizanov v Celovcu.

Koliko je „resnice“ na izjavi ministra Kirchschrägerja, pa kaže tudi objavljeni faksimile odredbe, s katero je bilo že v prvi polovici leta 1944 formirano enotno partizansko vojaško vodstvo za vse predele Koroške.

ODPRTO PISMO avstrijski zvezni vladi

Izjavo avstrijskega zunanjega ministra gospoda dr. Rudolfa Kirchschrägerja v avstrijskem parlamentu, da „na področjih avstrijskih zveznih pokrajin Koroške in Štajerske tik pred koncem vojne, posebno leta 1944, ni bilo nikakršne partizanske dejavnosti“, smo bivši koroški partizani in antifašistični borci sprejeli z velikim ogorčenjem.

Izjave gospoda ministra ne moremo šteti za nepoučenost in nepoznavanje bližnje avstrijske zgodovine, temveč gre za zanikanje zgodovinskih in stvarnih dejstev. Ne moremo razumeti, kako je mogel avstrijski parlament sprejeti tako izjavo gospoda ministra na znanje.

Ni prvič, da avstrijski uradni organi izkrivljajo stvarna dejstva z namenom neizpolnjevanja mednarodnih obveznosti, ki jih je Avstrija prevzela z državno pogodbo.

Neizpodbitno zgodovinsko dejstvo je, da se je organiziran, oborožen partizanski antifašistični boj razvil na ozemlju takratnega nemškega rajha edino na področju avstrijskih dežel južne Koroške in Štajerske. Na Koroškem, v Rožu in v Podjuni, na Zilji, na Gurah, na Svinški planini in na ozemlju med Vrbskim in Osojskim jezerom, se je v letih 1942/45 razvilo dobro organizirano partizansko gibanje z zelo uspešno vojaško dejavnostjo. Na tem delu Koroške je bilo operativno področje partizanskih enot, ki so spadale v sestavo vrhovnega štaba NOV in POJ pod vodstvom maršala Tita. Tu so se borili s premočnim sovražnikom partizani vzhodnega in zapadno-koroškega odreda. Z odredbo Glavnega štaba NOV in POJ Slovenije je bilo 24. 4. 1944 formirano na ozemlju bivše avstrijske, jugoslovanske in italijanske Koroške enotno vojaško vodstvo, štab Koroške grupe odredov, vse enote Koroške grupe odredov, vključno z enotami severnega partizanskega bataljona, so spadale v sestavo IV. operativne cone na Štajerskem.

Enote Koroške grupe odredov so vodile posebno uspešne in obsežne vojaške borbe ter akcije poleti 1944 pod vodstvom komandanta Vinke Simončiča-Gašperja,

komisarja Mitje Ribičiča-Cirila in načelnika štaba Franca Primožiča-Marka. Za večdnevno bitko z nemškimi pehotnimi in oklepni enotami v Bistri avgusta 1944 so te enote prejele posebno pohvalo komandanta zavezniških sil na Sredozemlju maršala Alexandra.

Pri štabu IV. operativne cone je bila zavezniška vojaška misija. Člani te zavezniške vojaške misije kapetan Smith, major Cahu-

sac in polkovnik Burton so bili dodeljeni štabu Koroške grupe odredov. Zavezniki so leta 1944 tudi z letali oskrbovali enote Koroške grupe odredov z orožjem in drugim vojaškim materialom.

Maja 1945. leta so enote koroških partizanov skupno z enotami III. armade JLA osvobodile okupirane dele južne Koroške ter pregnale nacistične okupatorje. Samo na Koroškem so se vodile srdite borbe s hillerjevsko soldatesko še po kapitulaciji Nemčije, v dneh med 8. in 15. majem 1945.

Znanstveno je dognano in splošno znano, da se je partizanstvo lahko razvilo samo tam, kjer je imelo oporo in pomoč v domačem prebivalstvu. Masovno antifašistično gibanje, ki je pogojevalo uspešni razvoj partizanstva, pa se je v vsej okupirani Avstriji razvilo predvsem na ozemlju južne Koroške. Tu so Slovenci, pa tudi nemško govoreči Avstrijci s svojimi terenskimi odporniški organizacijami tvorili nerazdružljivo vez z oboroženimi partizanskimi enotami. Odporniške organizacije so delovale na vsem ozemlju južne Koroške, južno in severno od Drave, v Celovcu in Beljaku, pa tudi v Št. Vidu na Glini in v Špitalu na Dravi. Odporniško gibanje se je s tega območja širilo tudi v notranjost Avstrije.

Iz vrst koroškega prebivalstva se je vedno znova črpala in obnavljala živa sila za partizanske enote, ki so v številnih spopadih in borbah z nemško vojsko in policijo utrpele velike in težke izgube.

Grobovi in grobišča, v katerih je pokopanih preko 500 partizanskih borcev in aktivnih (Dalje na 8. strani)

POŠIROKEM SVETU

TRST. — Kakor je leta 1970 koroški Heimdienst v svojem glasilu „Ruf der Heimat“ zagrozil, da bo mir na Koroškem šele tedaj, ko enega od obeh narodov ne bo več, tako je prejšnji teden vodja italijanske neofašistične stranke Almirante na zborovanju v Trstu dejal, da je treba organe oblasti „očistiti slovenskega bacila“ in da je odstranitev Slovencev „stvar javnega zdravja“. V obeh primerih očitna grožnja z iztrebljenjem, z genocidom. Slovenska kulturno-gospodarska zveza v Trstu je upravičeno ugotovila, da grožnja neofašističnega prvaka spominja na čase, ko je v Trstu gorel slovenski Narodni dom, ko so gorele slovenske vasi in ko so pobijali zavedne Slovence. Vendar pa je med koroškim in tržaškim primerom velika in bistvena razlika: v Trstu so demokratične italijanske stranke soglasno obsodile protislovensko izjavo neofašističnega prvaka; na Koroškem so bile besede protesta med večinskim narodom žal zelo redke, pristojne oblasti pa kljub nedvomnim zakonskim določilom niso „našle“ povoda, da bi v smislu zakona ukrepale proti hujskemu.

NEW YORK. — Newyorška revija „Time“ piše, da se v Ameriki alkoholizem vedno bolj širi, zlasti med mladino. Po srčnih boleznih in raku je alkoholizem tretji največji problem Amerike. Število uživalcev alkohola med mladino se veča tudi zato, ker mnogi opuščajo mamila in se vda-
jajo pijači. Strokovnjaki s strahom priznavajo, da ne vedo, katero je hujše zlo. Čedalje hujše probleme z alkoholizmom imajo tudi druge države. Največ alkoholikov na svetu ima Francija: 10 do 12 odstotkov njenih prebivalcev, med njimi tudi otroci, so alkoholiki. Sovjetski viri navajajo, da je 60 odstotkov vseh ubojev, kraj in vlovov izvedenih pod vplivom „starega demona vodke“.

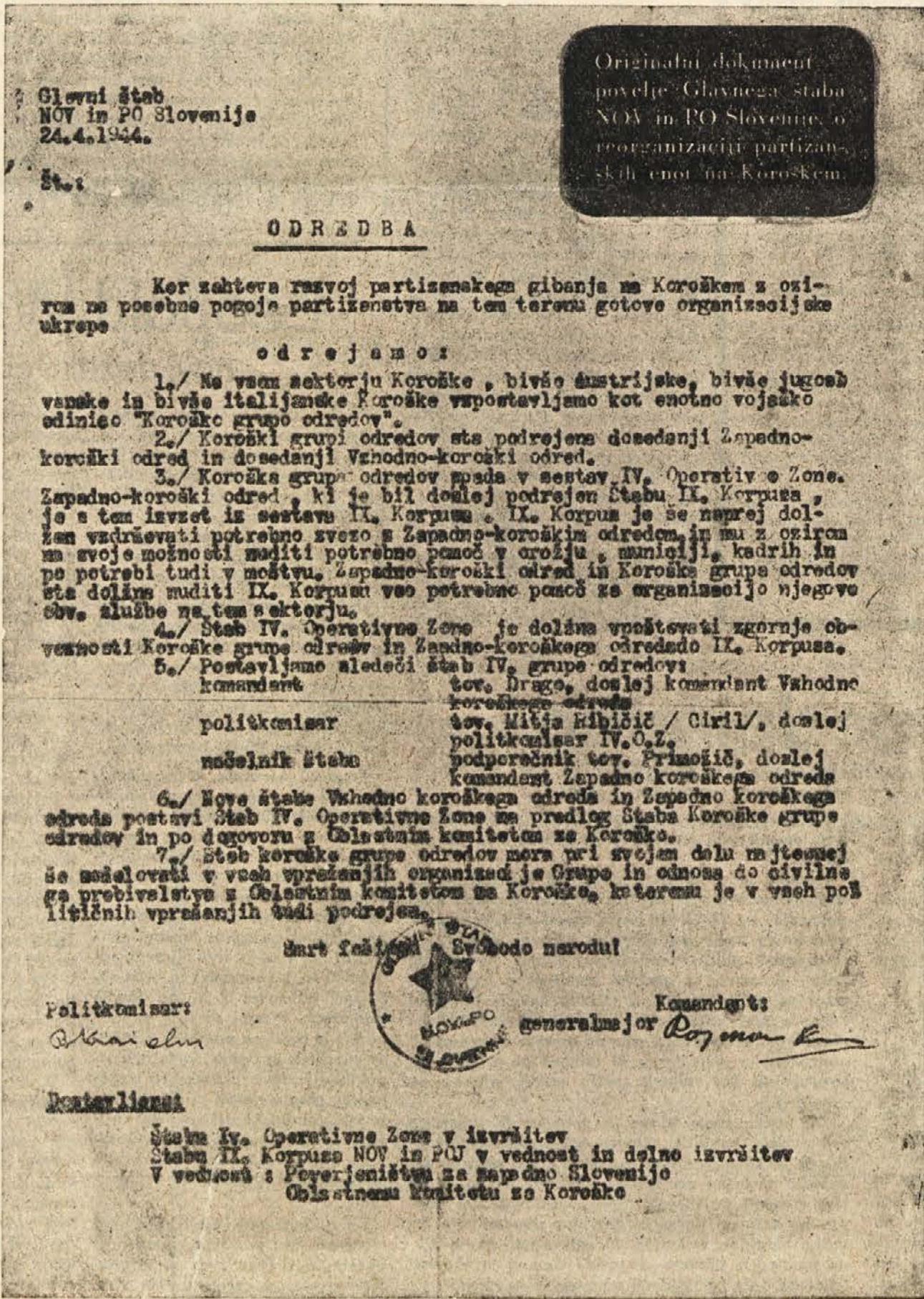
BEOGRAD. — V beograjski občini Vračar so dogradili in izročili namenu novo palačo „Beograd“, ki je s svojimi 105 metri višine doslej najvišja zgradba na Balkanu. Sedem od skupno štiriindvajsetih nadstropij obsega veleblagovnica, v ostalih nadstropjih pa so poslovni in gostinski prostori, medtem ko bo v enem izmed zgornjih nadstropij urejen „studio B“ beograjskega radia. Koristne površine je v zgradbi velikaniki, ki so jo začeli graditi leta 1969, okrog 40 tisoč kvadratnih metrov, promet med posameznimi nadstropji pa vzdržuje 16 dvigal, ki potrebujejo od pritličja do najvišjega nadstropja le nekaj več kot 20 sekund.

MÜNCHEN. — Vsa leta po vojni neovirano in nekažnovan živi v Münchenu nekdanji SS-Sturmabführer Karl Kraus, ki je bil med zadnjo vojno šef gestapa v Beogradu ter je zagrešil v Jugoslaviji množične zločine; med drugim je zaukazal tudi umor številnih žrtev v koncentracijskem taborišču Banjica. Zato ga je Jugoslavija po vojni tudi mednarodno razpisala in iskala kot vojnega zločinca, medtem ko je on mirno živel v Münchenu in vabil stare naciste v revanšistično zvezo „Witiko“. Krausa so šele zdaj odkrili in pod pritiskom mednarodne javnosti uvedli proti njemu sodno preiskavo zaradi množičnih umorov.

BRUSELI. — Med velikima gospodarskima skupinama — zahodnoevropsko EGS in vzhodnoevropsko SEV — se je začel taliti led in je pričakovati, da bo že v do-
glednem času prišlo do določenega zblizanja. Prvo tovrstno pobudo je dal glavni tajnik SEV Fadjev, zdaj pa je izrazila tudi EGS svojo pripravljenost na pogajanja o medsebojnem sodelovanju. Že od lanskega leta sklepa EGS pogodbe s SEV v imenu vseh svojih članic. Ker pa precej težav izvira iz tega, da SEV še ni uradno priznala EGS, pričakujejo, da bi morebitna pogajanja odpravila tudi to oviro na poti k širšemu medsebojnemu sodelovanju.

BEOGRAD. — Na 10. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, ki bo konec maja, bodo med drugim sprejeli tudi sklepe o novi organizaciji vodstva ZKJ. Predvsem bodo ob tej priložnosti izvolili Josipa Broza Tita za dosmrtnega predsednika ZKJ, ker je bila ta želja izražena na vseh republiških kongresih. Namesto dosedanje konference bo dobila ZKJ centralni komite, ki bo potem iz svoje srede izvolil prezidij in izvršni biro.

LONDON. — Neredi v Severni Irski, ki se včasih stopnjujejo v pravo državljansko vojno, so tekom zadnjih petih let zahtevali že tisoč človeških življenj. To pomeni, da je imela Severna Irska z ozirom na število prebivalcev v teh petih letih že več žrtev kot pa Amerika v vseh letih vietnamske vojne.

Najostreje obsojamo potvarjanje objektivnih dejstev in zgodovinske resnice

„Podlo zanikanje dejstev od strani uradnega predstavnika Avstrije izraža skrajno mračnost današnjega časa in spominja na preteklost nacizma, ki je prav tako zanimal vse, kar ni bilo njegovega. Vendar je zgodovina ovekovečila prisotnost partizanov na Koroškem, in ta je močnejša od izjave zunanjega ministra Kirchschrägerja in njegovih somišljenikov. Še smo žive priče, ki smo se znali postaviti po robu nemškemu nacizmu na Koroškem. Vsem tistim, ki iz zaostalosti ali temnih nakan ne priznavajo dejstev prisotnosti partizanstva na Koroškem, glasno povemo, da je na Koroškem živela in se organizirano borila partizanska vojska.“

Tako je izrazil svoj protest zaradi nezaslišane izjave avstrijskega zunanjega ministra dr. Kirchschrägerja nekdanji koroški bорец, devetdesetodstotni invalid, ki je kakor številni njegovi nekdanji soborci ostro protestiral zaradi zanikanja partizanskega gibanja na Koroškem. Izmed nešteti protestov posameznikov in organizacij moremo tukaj navesti le nekaj kratkih odlomkov; v vseh pa prihaja do izraza splošno ogorčenje.

Med mnogimi nekdanjimi koroškimi partizani se je oglašil tudi bivši komandant Severno-koroškega bataljona Jože Ulčar, ki živi sedaj na Jesenicah. Spominja se, da se je partizansko gibanje začelo širiti na av-

strijski del Koroške že leta 1942. V svojem pismu potem pravi:

„Minister Kirchschräger očitno sila slabo pozna razmere iz tega obdobja, ko trdi, da tik pred koncem vojne na področju Koroške in Štajerske ni bilo partizanske dejavnosti. Če bi se utegnil pozanimati za te stvari, bi lahko našel celo vrsto dokazov o nasprotnem, in to brez težav. Živih prič za tako dokazovanje je dovolj pri nas in na sedanjem avstrijskem ozemlju. Ne moremo in nečemo razumeti, da kdorsibodi, pa naj bo to tudi gospod Kirchschräger, zanika naš boj in naše žrtve. Naš boj je bil v tistih temnih časih Hitlerjevega nasilja v Evropi edinstven in smo ga

na področju Avstrije nesebično delili tudi z naprednimi Avstrijci. Preveč je bilo žrtev in preponosni smo, da bi o tem polemizirali z ljudmi, ki mislijo tako kot minister Kirchschräger. On in njemu enaki pa naj vedo, da smo še tu, da smo drago plačali to, kar imamo in da ne moremo dovoliti takim, ki so morda sodelovali z nemškim nacističnim režimom, da sodi o našem boju, ki je bil edinstven v Evropi.“

Z ogorčenjem so vest o zanikanju koroškega partizanstva sprejeli tudi v Ravnah na Koroškem (Slovenija). V pismu, ki sta ga poslala Področni odbor koroških partizanov in Občinski odbor ZZB NOV Ravne na Koroškem, je rečeno med drugim:

„Zgodovinska resnica je ohranjena na eni strani v pisanih dokumentih o stalnih bojih med Karavankami in Svinjsko planino, po drugi strani pa živijo v vseh nas, aktivnih udeležencih teh akcij na tej in oni strani meje, živi v imenih padlih tovarišev, vklepanih na partizanskih spomenikih v avstrijski Koroški, v grobovih nad 500 padlih borcev na Koroškem, v priznanju feldmaršala Alexandra Koroški grupi odredov za uspele akcije ter v imenih herojev — koroških Slovencev. Jasen dokaz teh bojev so tudi nekdanji borci, združeni v Zvezo koroških partizanov s sedežem v Celovcu, zelo zgovoren dokaz pa tudi odlikovanja predsednika SFRJ tem borcem, ki pa žal še do danes niso bila izročena, ker avstrijska vlada ni izdala ustreznega dovoljenja.“

„Nerazumljivo nam je, da tako viden predstavnik avstrijske vlade, kot je zunanji minister, ne pozna dejstev iz časa nemške priključitve Avstrije.“ je rečeno v pismu Zveze združenih borcev NOV občine Jesenice, ki ugotavlja, da je Hitler s pomočjo fašističnih pripadnikov Avstrije že leta 1942 ukinil mejo med bivšo Avstrijo in Jugoslavijo in da se je že tedaj začelo širiti partizansko gibanje z Gorenjske tudi na Koroško. „Ta dejstva so splošno znana, saj so bili prav slovenski partizani vključeni s koroškimi borci večkrat omenjeni v zavezniških poročilih in bili celo poveljavani; te akcije so znatno pospešile propad nemške fašistične armade v Evropi in s tem tudi omogočile osvoboditev Avstrije.“

Proti žaljivi in neodgovorni izjavi ministra Kirchschrägerja so odločno protestirali tudi na seji odbora bivših borcev XI. brigade Miloša Zidanška ter pohorskega odreda NOV. Poudarili so:

„Ogorčeni ugotavljamo, da se takš-

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

bo na povabilo obeh osrednjih kulturnih organizacij koroških Slovencev gostovalo

z Bevk-Grabnarjevo dramo

Kaplan
Martin Čedermac

v soboto 27. aprila 1974

● ob 20. uri v občinski dvorani na Bistrici v Rožu;

v nedeljo 28. aprila 1974

● ob 11.30 uri v farni dvorani v Železni Kapli,
● ob 19.30 uri v farni dvorani v Škocijanu.

Na predstave vabita

KRŠČANSKA
KULturna ZVEZA

SLOVENSKA
PROSVETNA ZVEZA

Zloraba deželnih simbolov za hujskanje proti koroškim Slovincem

Osrednje glasilo SPÖ Arbeiter-Zeitung in tudi sam kancler Kreisky sta pred nedavnim ostro grajala dejstvo, da Falkov časopis v svoji seriji „Židje v Avstriji“ uporablja v propagandne namene avstrijsko zastavo. Kreisky je zlorabo avstrijske zastave označil kot „najbolj nespodobno“ in menil, da uporaba državne zastave v propagandne namene že načelno ne bi smela biti dovoljena in da bo treba premisliti, kako bi državno zastavo zaščitili v ustavi.

To je vsekakor dobro. Zloraba državnih simbolov ne sme biti dovoljena; potrebna je ustrezna zaščita.

Toda kaj se že leta in leta dogaja pri nas na Koroškem? Barve deželne zastave — rumena, rdeča in bela — so postale že prava vlačuga v službi najrazličnejših bolj ali manj „domovinskih“ društev in organizacij, ki mislijo, da morajo svoje „koroštvo“ še posebej razkazovati — bodisi v domovinskih uniformah ali pa v deželnih barvah. Posebno izživljajo zlorablja te barve Heimatsdienst, ki z velikimi plakati v obliki koroške zastave ponavlja svojo zahtevo po ugotavljanju manjšine (ne vemo, ali pri Gorskii straži tudi te plakate smatrajo za onesnaženje okolja, kakor se je to že zgodilo pri plakatih slovenskih prosvetnih organizacij); sicer pa služijo te barve kot „dekoracija“ tudi že za vabila na najrazličnejše plesne in podobne prireditve.

„Najbolj nespodobna“ — če se poslužimo izraza, ki ga je uporabil kancler Kreisky — je seveda zloraba deželne zastave oziroma njenih barv za hujskanje proti koroškim Slovincem kot delu avtohtonega prebivalstva dežele. Tudi tukaj bi bilo potrebno, da bi poskrbeli za ustrezno zaščito deželnih simbolov, ki jih bomo sicer prisiljeni smatrati le kot izveske proti nam usmerjenih organizacij.

na izjavo lahko porodi le v krogih, ki niso imeli nič skupnega z borbo proti fašizmu, ki jo je v drugi svetovni vojni bojevalo napredno število za osvoboditev podjarmljenih narodov — med njimi tudi avstrijskega. Partizanska brigada Miloša Zidanška je bila ustanovljena 8. januarja 1944 iz enot pohorskega odreda in borcev koroškega bataljona, ki je užival popolno podporo naprednih Korošcev in ki so ga fašisti vse od leta 1942 gorko čutili na tleh Koroške. Prav zato se čutimo ob tej žaljivi izjavi tudi neposredno prizadeti.“

Vodstva družbenopolitičnih organizacij občine Kranj ugotavljajo, da je izjava ministra Kirchschrägerja „groba žalitev celotnega koroškega partizanstva in tudi pomanjkanje pietete ob spominu padlih koroških partizanov, o katerih priča štirideset grobišč in spomenikov, ki so že bili tolikokrat onečaščeni in razstreljeni. Zato in tudi zaradi zavlačevanja dovoljenja za podelitev jugoslovanskih odlikovanj partizanom in aktivistom — avstrijskim državljanom na Koro-

škem je bilo potrebnih nešteto uradnih demarš pri avstrijski vladi; zato ne moremo ministrove izjave razumeti drugače kot zavestno potvarjanje zgodovinskih dejstev. Delimo ogorčenje vsega prebivalstva nad izmikanjem Avstrije pri izpolnjevanju teh in še drugih mednarodnih obveznosti iz 7. člena državne pogodbe.

Predsedstvo republiške konference Zveze mladine Slovenije pa je protestiralo tako zaradi izjave ministra Kirchschrägerja kakor tudi zaradi nastopa avstrijskega predstavnika v odboru OZN. V izjavi je med drugim poudarjeno: „Prepričani smo, da avstrijski diplomati dobro vedo za obstoj narodnostnih manjšin v Avstriji in tudi za protinacistični in osvobodilni boj koroških Slovencev, zato najostreje obsojamo ponovni potvorbi objektivnih dejstev in zgodovinske resnice.“ Osvobodilni boj koroških Slovencev — je rečeno v izjavi — je bil tudi važen prispevek k vzpostavitvi neodvisne Avstrije; tudi to je zgodovinsko dejstvo, ki ga Avstrija ne bi smela prezreti.

UKANA

TRETJA KNJIGA

„... Kdor hoče gospodovati ljudem, mora najprej gospodovati samemu sebi. Cilji drugih se ne skladajo z mojimi cilji, še manj pa poti, po katerih hočem svoje cilje doseči. Da bi ustregel vsem ljudem, sploh ni mogoče. Vsem nakljub je treba smelo naprej. Kdor se ne da pridobiti, ga je treba uničiti. Zmagovalcev niso nikoli spraševali, s kakšnimi sredstvi in s kakšnimi žrtvami so zmagovali. Premaganci so vedno nosili odgovornost in težo poraza. Tega se moramo zavedati vsak dan, vsako minuto in vsak trenutek. Ne sme nas premamiti slabost in ne smemo podlegati ženskim čustvom. Bije se boj za življenje in smrt, med temo in svetlobo. Boj z zunanjim sovražnikom, s sovražnikom v lastnem taboru in v nas samih.

Važno je, da odpravimo strah. Kaj je pravzaprav strah, ki me je nekaj časa vznemirjal? Strah je ime za nesposobnost obvladovanja misli in položaja. Kdor ga v sebi ne zatre o pravem času, povečuje možnost, da se bo iztril na kritični točki. Zgornel bo v pogubo, kot vlak v prepad. Vedno se bojimo nekih izgub, a največkrat brez potrebe.

Soočimo se z nujnostjo žrtev. Sam sem se že navadil žrtvovati sebe in druge. Kdor ne žrtvuje drugih hladno in z mirno vestjo, bo vedno premehak tudi do sebe. Kdor pa žrtvuje druge, bo tudi sam lahko prebolel lastno žrtve.

Vprašujem se, zakaj včasih podlegam strahu. Zakaj ne vidim izhoda tam, kjer je še mnogo poti? Odgovarjam si:

Naša življenjska sila raste in hkrati plahni. Življenje vidim kot strujanje energije vseh vrst. Energija je interval. Ni samo lok vzpona, ki je vedno daljši od padca. To je veriga življenjskih impulzov, črta valovanja, ki bi jo lahko imenovali utrip ali nihanje. Tako je s strastmi in čustvi, ki so poetično tragičen element človeške narave in izliv energije. Tako nekako je tudi z voljo. Ni pa tako z razumom. Zato sem prepričan, da moramo oboževati razum in obvladovati strasti in čustva.

Razumeti utrip veselja v narodu ali posamezniku pomeni, obvladovati ga. Sprekleti ta utrip ali tolmačiti ga napačno pa pomeni, zgubiti bitko že takrat, ko si jo začel.

Kdor vodi ljudi, naj bo vzor. Biti moramo imun za človeške slabosti, zaverovan v svojo moč; zatirati mora vse, kar bi ga lahko vrglo iz ravnotežja, posebno v kritičnih trenutkih. Zato stran s čustvi! Stran s predsodki in pojčevino morale! Tam, kjer sile bijejo boj za obstanek močnejših, vlada samo sila. Zato hočem biti krut, slep in amoralen, kakršna je narava, ki se ne zanima ne za radost ne za bolečino. Krut je treba biti tudi do sebe in najbližjih prijateljev. In neizprosno. Kdor hoče gospodovati zemlji, bo moral gospodovati najprej sam sebi.

Biti moramo drzni in brezobzirni. Posebno sedaj, ko smo v resnični preskušnji. Zdaj smo kot lok, ki bo vsak čas počil, ali pa bo pognal puščico v neskončnost začetka nove prihodnosti.

Rad bi bil nenačuden človek, nasprotje poprečnosti. Razvil sem svoje ubijalske instinkte do skrajnih možnosti. Nekaj izjemnega je vsekakor več kakor gora enakosti.

Življenje je kruto in brezobzirno. Dojemam ga kot razbesnele valove morja. Tako dojema bilka nevihti, gozd podivjan ogenj.

Nekateri pravijo, da so bogovi umrli. Jaz pa mislim, da so nas le zapustili, zato da preskušamo svoje moči in

pamet. Mi, še napol zveri, grabežljivci, ki smo na grobovih, kjer se še ni posula zemlja in kjer se cedi kri, povsem ravnodušni... Mi, smeli osvajalci zemlje, razbojniki brez vesti, mi močni, ki ne verujemo v nič drugega kot v odrešujočo silo... To je naš bog! Mi bijemo poslednji boj z gnilih svetom. Ta boj naj odloči, ali bodo tekla hitre in čiste vode, ali pa bosta človeški duh in fizična moč utonila v usmrjeno lužo.

Kot gredo divje živali za vodo, tako bom sledil vsemu, kar mi bo večalo moč, smelost in okrutnost. Odklanjal in teptal pa bom vse, kar pomeni slabost, tudi prijatelje. Ničče mi ne bo tako blizu, da ga ne bi mogel poslati daleč. Mi, ki smo...“

Zazvonil je telefon. General se je zdrnil, kot bi mu švignil prek glave rafal. Bil je napet do skrajnosti, zavedal se je, da mu živci popuščajo. Vstal je in spravil svoje telo v dostojno držo. Šele potem je dvignil slušalko.

Adjutant mu je najavil poveljnika gorenjskega vojnega področja majorja Heimeckerja. V trenutkih, preden je dobil zvezo z majorjevim glasom, je zaslišal grmenje topov. Bilo mu je, ko da drhti zemlja in z njo zrak. Nenadoma se mu je zazdelo, da nihajo stavbe, ki so rahlo osvetljene rasle ob njegovem oknu v pusto, zimsko nebo. Kako čudovita glasba!

„Gospod general...“

„Nehajte! Poročajte mi kratko in jasno!“

Glas onkraj žice se je tresel od spoštovanja in negotovosti:

„Moje izvidniške enote so ugotovile, da enaintrideseta divizija napada Gorenjo vas. Moje intervencijske enote so bile vse zapovrstjo zavrnjene. Imamo precejšnje izgube. Vrnili smo se na izhodišni položaj...“

„Niste predrli zapore?!”

Spet lepa kulturna prireditev v Glinjah

Slovensko prosvetno društvo Borovlje je uspešno poživilo svojo dejavnost. Od zadnjega običnega zbora je imelo že več prireditev in tudi izletov. Seveda so v začetku težave in društvo je odvisno od gostovanj sosednjih prosvetnih društev. Pa tudi to je povezano z odgovornim organizacijskim delom, ki ga društveni odbor uspešno opravlja.

Tako so v dvorani pri Cingelcu na Trati v kratkih presledkih bile že tri dobro uspele prireditve. Preteklo nedeljo so tam gostovali igralci sosednjega Slovenskega prosvetnega društva Radiše z ljudsko igro Domen. Predsednik društva Andrej Wieser je ob tej priložnosti lahko pozdravil vrsto uglednih gostov, med njimi boroveljskega župana

Woschitz, ravnatelja glavne šole v Borovljah Košutnika, predsednika Slovenske prosvetne zveze Weiss in tajnika Narodnega sveta Warascha.

Gostje z Radiš bi na Trati morali gostovati že na velikonočni ponedeljek, kar pa organizacijsko ni bilo izvedljivo. Tudi tokrat so bile težave, ker je nenadoma zbolel član igralske skupine, a so si pomagali z nadomestnim igralcem, ki se je takorekoč čez noč naučil vloge. To se je seveda videlo. Kljub temu je radiškim igralcem treba čestitati k tako izvrstni igri. Vse vloge so bile podane doživeto in je bila predstava za občinstvo lep kulturni dogodek.

Obiskovalci prireditve pa smo bili deležni tudi pevskega užitka. Z

radiško igralsko skupino so namreč prišli tudi člani radiškega moškega zbora in nam zapeli nekaj slovenskih narodnih pesmi. S tem „dodatkom“ so nas Radišani še posebej razveselili, saj je njihova pesem prav tako navdušila kot njihova igra. Zato so boroveljski prosvetaši sklenili, da bo njihova prihodnja prireditev posvečena slovenski pesmi in se bodo dogovorili, kateri zbor bodo sprejeli v goste.

Če smo uvodoma zapisali, da boroveljsko društvo zaenkrat prireja gostovanja, je vendarle treba še dodati, da je to za okoliš, ki že leta ni imel slovenskih kulturnih prireditev, velik napredek. Kdor se ukvarja z organizacijo prireditev, ve, kako težko je dvorano napolniti. To je prosveda v Borovljah vsekakor uspelo. Njihove prireditve so dobro obiskane in tu je vodstvu boroveljskega društva treba izreči vse priznanje in čestitke. Hkrati pa je to tudi dokaz, da je v Borovljah in okolici še močno zanimanje za slovensko kulturno dejavnost in da naš človek v teh krajih ljubi svojo materino besedo.

Boroveljski prosvetaši pa so tudi sicer marljivi. V zadnjem času so lepo uredili dvorano pri Cingelcu. Za zadnjo prireditev so s pomočjo Slovenske prosvetne zveze uredili zastore oken, kar je doslej bila velika pomanjkljivost, zlasti pri odskih prireditvah. Naslednji cilj družva pa je, da dvorano še opremi s primernimi sedišči. Skratka, v Borovljah gre prosvetno delo naprej in to je razveseljivo.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabi na

KULTURNO PRIREDITEV

v soboto 27. aprila 1974 s pričetkom ob 19.30 uri v dvorani gostilne Schwarzl v Pliberku. Sodelujejo: novoustanovljeni mešani in moški pevski zbor SPD „Edinost“. Ravnatelj študijske knjižnice na Ravnah dr. France Sušnik bo spregovoril o pomenu slovenske knjige. Milka Hartmann in Andrej Kokot pa nam bosta brala iz svojih del.

K številni udeležbi vabi odbor

Obletnica selskih žrtev

Od leta 1942 je za nas koroške Slovence mesec april mesec spominov na najtežje dobo naše zgodovine v času nacifašizma. Pred 32 leti so 14. in 15. aprila pregnali več sto naših družin v Nemčijo. To dejanje je imelo za posledico, da so še istega leta začele nastajati prve protifašistične partizanske skupine, ki so pozneje preraščale v čete, bataljone in odrede, ki so se tolkli s fašističnimi edinicami na ozemlju „tisočletnega“ rajha.

Že leto dni po izselitvi koroških Slovencev, 4. aprila 1943, je v borbi padel komandant prvega koroškega partizanskega bataljona Franc Pasterk-Lenart, ki je pozneje zaradi junaških dejanj bil proglašen za narodnega heroja. Po izselitvi koroških Slovencev so v jeseni 1942 in januarju 1943 na področju Sel in Železne Kaple aretirali okrog 100 domačinov Slovencev. 9. aprila 1943 je zloglasni fašistični krvnik Freissler v Celovcu sodil 37 koroškim Slovincem. 14 jih je obsodil na smrt, preostale pa na skupno 98 let ječe.

Čez tri dni, 29. aprila, bomo obhajali 31. obletnico, ko so na Dunaju obglavili 13 koroških Slovencev. Tem žrtvam je Zveza koroških partizanov postavila v Selah spomenik, ki živo spominja in opozarja, da se kaj takšnega ne sme več ponoviti.

Koroški Slovenci, zlasti Selani in Kapelčani, ki so dali največ žrtev in partizanov, ostro obsojajo neresnično izjavo zunanjega ministra Kirchschlägerja, da pred koncem vojne na ozemlju Avstrije ni bilo nikakršne partizanske dejavnosti. Namesto da bi minister bil ponosen na to, da so tudi Avstrijci nekaj prispevali k osvoboditvi svoje države, to zanika in s tem zavrača doprinos Avstrije za njeno osvoboditev.

Igralci z Jezerskega gostovali v Železni Kapli

V Železni Kapli smo preteklo nedeljo spet imeli kulturno prireditev. Pri našem Slovenskem prosvetnem društvu so bili v gostih igralci Prosvetnega društva z Jezerskega, ki so v lani dvorani nastopili s Cankarjevo dramo Hlapci. Tako je k številnim prireditvam v prvi četrtini letošnjega leta prišla še ena, kar bo za naš kraj letos pomenilo izredno močno kulturno dejavnost. Skoraj vsako nedeljo imamo prireditev, med katerimi zavzemajo posebno mesto proslava dneva žena, predvajanje filma Cvetje v jeseni, gostovanja sosednjih društev in drugo. Prihodnjo nedeljo pa bo pri nas gostovalo Stalno slovensko gledališče iz Trsta in bo na našem odru uprizorilo dramo Kaplan Martin Čedernac.

Tudi nedeljski nastop Jezerjanov je bil povsem uspešen. Dvorana je bila zasedena in igralci so nam odlično zaigrali. Sicer pa kvaliteto igralcev z Jezerskega dobro poznamo, saj skoraj vsako leto pridejo med nas in nam predstavijo svoje nove igralske dosežke. Tokrat moramo reči, da so nas spet prijetno presenetili, kajti Cankarjeva dela sodijo med najzahtevnejša v slovenski odski literaturi. Sploh Hlapci so po vsebini in dolžini komada nadvse zahtevni, posebno za amaterje. Toda Jezerjani so po-

kazali, da so kos tudi takemu delu. To je seveda tudi zasluga dobrega režiserja Cegnarja. Pri tem moramo priznati, da je bila nedeljska prireditev tudi za občinstvo izredno zahtevna. Zaradi dobrega igranja pa so sledili vsi obiskovalci in ob koncu predstave bili navdušeni nad lepim kulturnim užitkom.

Besede pozdrava in zahvale je v imenu „Zarje“ spregovoril Franc Sadolšek, v imenu gostov pa predsednik jezerskega Prosvetnega društva Jože Piskernik. Oba govornika sta naglasila pomen meddruštvenega sodelovanja in s tem tudi utrjevanja prijateljskih vezi.

Slovensko prosvetno društvo „Bisernica“ v Celovcu vabi na skioptično

PREDAVANJE O AVSTRIJSKI GORSKI ODPRAVI V AFRIKO

v petek 9. maja 1974 ob 19.30 uri v Dijaškem domu (Tarviser Straže 16). Predava član odprave in funkcionar SPD v Celovcu dr. Jožko Buch. K številni udeležbi vabi odbor

Št. Jakob v Rožu

Na zadnji občinski seji v Št. Jakobu v Rožu so odborniki razpravljali tudi o letnem zaključku za leto 1973. Iz letnega zaključka je bilo razvidno, da je občina dobro gospodarila. V imenu nadzornega odbora je predsednik inž. Mikula županu in sodelavcem izrazil zahvalo. Lanskoletni zaključek občinskega proračuna (redni in izredni) v višini 12 milijonov šilingov je občina zaključila z 200.000 šilingi presežka.

Sentjakobska občina se lahko s ponosom ozre na lanskoletno dejavnost. Tako je med drugim za gasilsko društvo nabavila nov sodoben gasilski avto in gasilec na Breznici za izgradnjo oz. obnovev gasilskega doma dala 110.000 šilingov podpore. Za kmetijstvo je prispevala 116.000, za pospeševanje turizma 243.000 in za obnovev pred leti od požara uničene farne cerkve 100.000 šilingov. Za obnovitvena dela ljudske šole v Podgorjah, ki bo letos dograjena, so plačali 190.000, za mrtvašnico v Št. Jakobu in zemljišče za mrtvašnico v Podgorjah 100.000, za izgradnjo stanovanjskega bloka v Svatnah 300 tisoč ter za obe vlečnici na Mišeljcah 200.000 šilingov. Največ pa je občina investirala v asfaltiranje cest, in sicer 2 milijona šilingov.

Na seji so se odborniki zavzemali tudi za to, da bo vodovod na pod-

ročju Št. Ožbolta in Rut še letos dograjen. Nadalje so sklenili, da bodo gospodinjstvi šoli v Št. Petru dali 20 tisoč šilingov podpore. Referent za varstvo okolja Miha Antonič je govoril o akciji pobiranja odpadkov in smeti. Referent za tujski promet Adolf Fantur je poročal, da so prospekti že na voljo turistom in da bodo reklamne (panorama) in pozdravne deske kmalu gotove. Športni referent Ludwig Reichmann je poročal o delovanju nove vlečnice in hkrati zaprosil, da bi športnemu društvu DSG v Podgorjah dovolili 1800 šilingov podpore. Gradbeni referent Franc Rassinger pa je poročal o pravilu cest in gradbenem napredku regulacije potoka skozi Veliko vas.

Pred nedavnim je v Svatnah obhajal svojo 90-letnico Janez Koren, pd. Volanjak. Poznamo ga kot moža trdnega značaja in je zaradi tega zelo priljubljen med našim prebivalstvom. Skoro 20 let je bil naš občinski odbornik. V prvi svetovni vojni je služil v avstrijski vojski. Po razpadu monarhije je stal na strani svojega ljudstva, prav tako tudi v drugi svetovni vojni, ko je aktivno podpiral partizansko gibanje proti osovražnemu fašizmu.

Med številnimi gratulanti sta bila tudi občinska odbornika Miha Antonič in Flori Košat, ki sta mu za njegov visoki jubilej poklonila knjigo „Koroška znamenja“ in šopek rdečih nageljinov. Obisali pa so ga tudi svetnik Hans Sternad v imenu župana ter zastopniki okrajnega glavarstva in kmetijske zbornice.

Čestitkam se pridružujemo z najboljšimi željami!

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, glavni urednik Rado Janežič, odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

„Ne, nismo, gospod general.“

Premolknil je, kot bi razmišljal in prisluhnil bobnenju topov.

„Kaj nameravate sedaj, vi, norec? Ali ste mar izgubili glavo, še preden ste se zavedeli, kakšno dolžnost sem vam zaupal?“

„Dragi gospod general, zjutraj poskusimo znova. Z dvojno močjo, v drugi smeri, prek hribovja,“ se je tanjšal poveljnikov glas onkraj žice.

Generalov obraz je zalivala rdečica. Oči so mu stekleno boljčale v razsvetljeni prostor in se poigravale po velikem zemljevidu. Misli so mu sedaj delovale, kot bi se utrinjale in prižigale luči.

„Poslušajte moje povelje, gospod major! Sklenil sem, da se ne bom več igral slepe miši. Ne z vami ne s sovražnikom. Enkrat za vselej naj bo konec defenzivnosti in oklevanja. Z vsemi razpoložljivimi silami krenite takoj v napad. Če vam ni uspelo prebiti se v hrbet napadajočim podnevi in prek hribovja, potem se prebijte ponoči, po cesti, s tanki! Uporabljajte pamet in tehniko, saj smo v premoči. Napravite to, kar je najmanj verjetno. Udarite v čelo, ne v hrbet. Vrzite jih ven, pse predrzne!“

General je kričal v telefon surovo in rezko, kot bi majorja obdeloval s pestmi. Na koncu mu je zagrozil:

„Če vam preboj ne uspe in jih ne vržete ven, pojdete pred vojno sodišče! Samo ne hodite mi pred oči! Poslati vas bomo na Vzhod! Sieg heil!“ je jezno odložil slušalko.

Nato se je upehan zgrudil v naslanjač. Skozi obe je zamrmral:

„Prekleta svinjarija! Kaj je obsedlo te moje ljudi? Brez fantazije so, brez smisla za tveganje, stroji, stroji, stroji... Zganejo se šele, ko jim teče voda v grlo in jih sunem pod rebra, robote! Nihče razen Wolfa ne zna samostojno

ukrepati... samo da ta ukrepa na žalost še preveč samostojno.“

16

Z nočjo, ki je prekrila svod nad mestom z mrtvaško plahto, se je grmenje iz daljave povečalo. Med sivimi zidovi kasarn so se po dvorišču razvrščali vojaki po enotah.

Brizgi piščalk so se mešali s povelji, škripanjem tankovskih gosenic in hrupom avtomobilskih motorjev. Snopi luči so tipali skozi rahlo megleni zrak, napolnjen z eksplozivnim pričakanjem in kiselkastim vonjem po znoju, ki ga izloča smrtni strah. Ta duh se je mešal z bencinskim hlapci in sapo, ki je rahlo dišala po alkoholu. Dali so ga vojski, da se je napila in premagala tesnobo pred breznom teme, ki se je odpirala takoj za mestom, v tesneh nad hribovjem.

Stotnik Kniecke in poročnik Bönke sta urejala svoj odred za preboj in dajala vodjem posameznih skupin poslednja navodila.

Stotnik je bil slabe volje. Nepoznano ozemlje, noč, ljudje, ki jih še ni preizkusil v boju — vse to mu je vlivalo občutje nelagodnosti in ga preplavljalo s tremo, ki je bila podobna tisti, ko je šel prvokrat v boj. Tudi poročnik Bönke je nekaj prispeval k njegovi nevolji. Dan pred tem mu je pripovedoval, kako so ga izigrali in kaj vse je doživel namesto hvaležnosti, čeprav je nešteto krat tvegati...

Čez dan so se poskusili prebiti v več smereh, pa so jih povsod odbili.

Dan pred napadom je Knieckeja obiskal major Wolf. Bil je skrušen in razočaran. Takšnega še ni videl. Položil je, da so ga iz neznanega vzroka razrešili. Pripeljal je svojega novega šefa na ogled oporišč in poveljništev.

„Ne poznaš življenja, dokler ga čvrsto držiš v rokah, in tudi ceniš ga ne dovolj. Razodevati se ti začne šele takrat, ko začneš izgubljati,“ je pomislil Kniecke ob tem, kar mu je pripovedoval Wolf. Kaj pomeni imeti prijatelja, ve človek šele takrat, ko ga potrebuje ali izgubi...

„Vsakomur izmed nas se čas izteka, dragi moj Kniecke,“ mu je govoril Wolf. „Mislim, da sem dovolj previden, pa sem bil le premalo. Pristal sem na tleh, na hrbtu. Sodnik šteje. Skušal se bom pobrati, preden bo rekel deseti. Če tudi vam ne uspe, dragi moj stotnik, ta nova kombinacija, ki sem jo sam predlagal generalu, bova zletela. Moža razganja pošastna želja, da preplavi uničevalni budi, ki se mu navadno poleže v nekaj dneh: če se mu ne bo, bomo to vsi bridko čutili.“

„Če bi se ti napadi začeli vsaj čez kakšen mesec, da bi se vživel v ljudi in položaj. Tako pa sem prišel iz Idrije kakor z dežja pod kap,“ je mislil Kniecke.

Pritekel je kurir z obvestilom, da kličejo Knieckeja na poveljstvo. V sivi sobi z grobim pohištvo, ki je bila podobna škafli, ga je sprejel novi poveljnik major Heimecker. Bil je bled, visok in zagoneten. Vendar je imel prijazen in dostopen obraz, kakršnega stotnik še ni bil opazil pri predstojnikih. Major Wolf mu ga je predstavil; nato je stotnik na kratko razložil svoj načrt, kako bi obvarovali pred sovražnikom vsaj prometne zveze. Poveljnik je bil navdušen nad njegovimi mislimi. Oba sta soglašala, da bi na obeh straneh priznala žrtvami. Toda položaj se je čez noč popolnoma spremenil.

Potem ko je poveljnik Heimecker zbranemu oficirskemu zboru obrazložil svoj odlok in generalovo povelje, je nastala v sobi mrtvaška tišina.

„Poskusili bomo napraviti vse, gospod major, bojevali smo se že v slabših okoliščinah!“ je odsekal Kniecke.

Tonči Schlapper petdesetletnik

Minuli teden je elektro-podjetnik inž. Tonči Schlapper v St. Jakobu v Rožu praznoval svojo 50-letnico. Njegovo delovanje za slovenski živelj na Koroškem nam nalaga prijetno dolžnost, da mu ob tej priložnosti čestitamo.

Rodil se je v St. Petru na Vašinjah v Podjuni. Kot večina slovenskih dijakov na Koroškem tudi on ni bil obdarjen z dobrinami izobilja, tako da se je le moral trdo prebijati skozi leta študija, da je postal inženir.

Tončija Schlapperja poznamo kot zavednega pripadnika slovenske narodnostne skupnosti, ki je vedno stal in še stoji v sredi svojega ljudstva. Po vojni se je z vsem srcem predal kulturno-prosvetnemu delu koroških Slovencev in postal tajnik Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. Iz takratne dobe tudi vemo, da se je bavil s pesnikovanjem. Pozneje si je z vztrajnostjo in spretnostjo ustvaril elektro-podjetje, ki danes ni znano samo v Rožu, Zilji in Podjuni, temveč tudi izven naše države — v Zvezni republiki Nemčiji, kamor je dobavljal po njegovi zamisli izdelane posebne razdelilnike. Čeprav obdarjen s tehnično žilico, pa ga odlikujejo tudi druge sposobnosti, ki se odražajo v izredni inteligenci in v vsestranskem splošnem znanju. Kljub vsem tem vrlinam je izredno skromen in vedno pripravljen pomagati, kjer koli je le mogoče. Vse to je odločilno, da je pri prebivalstvu obeh narodnosti priljubljen in spoštovan.

Številnim čestitkam se pridružuje mo z željo, da bi slavjenec še naprej s svojimi izkušnjami podpiral prizadevanja v korist naše narodne skupnosti na Koroškem.

Slovenski planinci obiskali kaninsko pogorje

Minulo nedeljo smo slovenski planinci obiskali kaninsko pogorje, sicer ne peš kot po navadi, ampak z novo žičnico, ki pelje iz Bovca prav gor do Prestreljenjskih podov v 2200 metrov višine.

Še pred nekaj leti je to pogorje veljalo za najbolj osamljeno v Julijskih Alpah. Le najbolj navdušeni planinci so se povzpeli na Kanin, Prestreljenik in druge vrhove te skupine. Ker je kaninsko pogorje znano po tem, da ima mnogo padavin — pozimi zapade tudi do pet metrov snega — sta

obe sosedni deželi Furlanija-Julijska krajina in Slovenija, ki si delita to pogorje, zgradili vsaka na svoji strani veliko smučarsko središče, kateri mislijo v prihodnosti povezati v ogromen visokogorski smučarski center.

Pred nekaj tedni je Slovenski vestnik poročal o otvoritvi kaninskih žičnic nad Bovcem. In ker nas je mikalo, da bi si to posebnost in zanimivost osebno ogledali, smo se v nedeljo pripeljali v Bovec in se od tam z gondolsko žičnico povzpeli na Prestreljenjske pode. Vožnja z rdečimi, pirhom podobnimi gondolami, ki stalno krožijo iz doline navzgor in obratno, je nekaj zanimivega. Ker vsaka od 240 gondol lahko sprejme po štiri osebe, se vožnja odvija hitro in brez vsakega mučnega čakanja. Vožnja za skoro 6 km dolgo progo traja dobre pol ure. Medtem ko je v dolini pomlad, je v višini še zima, kjer se številni smučarji še z užitek smučajo. Od gorske postaje na Prestreljenjskih podih pa do 2282 m visokega Sedla je speljana sedežnica, ki pa trenutno ne obratuje. Zato smo se na Sedlo povzpeli peš.

Nad gorsko postajo kraljuje mogočna piramida 2499 m visokega Prestreljenika, čigar največja posebnost je njegovo Okno, skozi katero se nudi lep pogled proti severu v Višovo skupino. Nekdaj tako samotno pogorje je danes zbirališče tisočev izletnikov in smučarjev, ki pridejo uživati lepoto narave in čare zimskega športa.

Kotmara vas

Prejšnjo nedeljo je med Rejtri v jami za odlaganje smeti začelo goreti. Ker odlagališče meji na gozd, je obstojala velika nevarnost, da se požar razširi tudi tja. Da ni prišlo do večje škode, se imamo zahvaliti domačim in okoliškim gasilcem, ki so prihiteli na pomoč in pogasili ogenj. Kako je prišlo do požara, še ni znano, vendar obstaja sum, da so se v jami igrali otroci z vžigalicami in povzročili požar. Da se kaj podobnega v bodoče ne bi več primerilo, opozarjamo zlasti starše, da prepovedo otrokom, da bi se z vžigalicami igrali v jami, kajti nevarnost, da se vname bližnji gozd, je zelo velika.

Imamo pa tudi prejetnejšo novico: naš predsednik Slovenskega prosvetnega društva „Gorjanci“ Jožek Pack iz Trabesinje je napravil izpit za gradbenega mojstra. K temu uspehu iskreno čestitamo.

Jubilejni koncert Avsenikov

Najpopularnejši slovenski narodno-zabavni ansambel Avsenik praznuje 20-letnico obstoja. Za to priložnost je minuli petek v ljubljanski dvorani Tivoli priredil slavnostni koncert, katerega se je udeležilo več tisoč obiskovalcev, med njimi tudi vidni predstavniki političnega in kulturnega življenja Slovenije in Jugoslavije. Tudi Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je organizirala obisk tega koncerta in se je le-tega z naše strani udeležilo nad trideset oseb. Čisti dobiček koncerta je ansambel Avsenik namenil za boj proti raku. Kot zastopnik koroških Slovencev je ansamblu čestital Šimej Martinjak ter prav tako izročil nekaj zbranega denarja kot prispevek za boj proti najhujšemu sovražniku človeštva.

Ansambel Avsenik je ob svojem jubileju prejel od predstavnika zahodnonemškega Telefunkena 9. zlato ploščo ter platinasto ploščo za 10 milijonov doslej prodanih plošč. Poleg tega je ansambel Avsenik prejel še zlato ploščo domače tovarne Helidon ter avstrijskega in švicarskega Telefunkena, medtem ko sta Vilko in Slavko Avsenik prejela zlati plaketi Zveze skladateljev Jugoslavije. Člani ansambla pa so prejeli priznanje revije Stop, ki je koncert organizirala.

Na jubilejnim koncertu se je poslovl s pesmijo „Prelepa Gorenjska“ dolgoletni pevec Franc Koren, občinstvu pa so se predstavili novi pevci ansambla Ema Prodnik, Jožica Sveče in Alfi Nipič.

Občni zbor Krščanske kulturne zveze

Prejšnjo sredo je Krščanska kulturna zveza v Delavski zbornici v Celovcu imela svoj občni zbor. Predsednik Lovra Kaselj je ob tej priložnosti pozdravil tudi nekaj častnih gostov, med njimi zastopnika Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Martina Zakonjške, vodjo slovenskega oddelka pri kulturnem oddelku koroške deželne vlade višjega vladnega svetnika dr. Pavla Apovnika, tajnika Slovenske prosvetne zveze Andreja Kokoča in druge.

Tajnik Nužej Tolmajer je v svojem poročilu podal pregled prireditvev KKZ in njenih krajevnih organizacij ter skupne akcije s Slovensko prosvetno zvezo na šolskem področju in gostovanjih vrhunskih ansamblov iz matične Slovenije.

Glavni referat je imel predsednik Kaselj, v katerem se je bavil z idejno usmeritvijo KKZ in o odnosih z matičnim narodom. Pri tem je poudaril, da je vez z matičnim narodom za Koroške Slovence življenjsko važna. Kar se tiče odnosov

s Slovensko prosvetno zvezo je dejal, da je zdrava konkurenca dobra in da obstoj dveh kulturnih organizacij Koroških Slovencev smatra za potreben in da odklanja delovanje, usmerjeno proti drugi kulturni organizaciji.

Občni zbor je sprejel tudi osnutek novih pravil Krščanske kulturne zveze, ki je osnovan na krščanskih načelih. Občni zbor je ponovno izvolil za predsednika Lovra Kaslja in tudi za naprej potrdil tajnika Tolmajerja. V širši odbor pa je bilo izvoljenih nekaj novih članov, med njimi tajnik NskS Filip Warasch, Karel Smolle in Jožko Kovačič.

Ob koncu je občni zbor pozdravil predstavnik republiške Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije Martin Zakonjšek in novemu odboru zaželel mnogo uspeha ter izrazil željo, da bi tudi v prihodnje dobro sodelovali. Občni zbor je pozdravil tudi tajnik SPZ Andrej Kokoč in novemu vodstvu prav tako zaželel uspeh pri nadaljnjem delovanju.

Slovensko kulturno društvo v Globasnici

vabi na

2. Kulturni festival

ki bo od 1. do 5. maja 1974 pri „Šoštarju“ v Globasnici.

- V sredo 1. maja 1974 ob 20. uri:
Otvoritev
Drama „Mrtvi kurenti“; režija Anita Hudl, igra SKD v Globasnici.
- V četrtek 2. maja 1974 ob 20. uri:
Diskusija o kulturno-političnem delu koroških Slovencev na podlagi izvedene ankete.
- V petek 3. maja 1974 ob 20. uri:
Koncert domače zabavne glasbe in humoristični vložki; nastopa narodno zabavni ansambel Tonefa Kmetca.
- V soboto 4. maja 1974 ob 15. uri:
Lučkovna predstava za otroke; nastopa Lučkovno gledališče DPD „Svoboda“ iz Ptuja.
Ob 20. uri: **Koncert moderne zabavne glasbe; nastopa ansambel „Petovia“ DPD „Svoboda“ iz Ptuja s pevcem popevk.**
- V nedeljo 5. maja 1974 ob 15. uri:
Slavnostna prireditev z zbori iz Koroške in Slovenije.
Zvečer bo plesna zabava; igra narodno zabavni ansambel „Planinski instrumentalni kvintet“ KPD „Zasip“ pri Bledu, s pevcem Francem Korenom.

Za študente in dijake prost vstop!

Zelo smo obžalovali, da ni bilo lepšega vremena, saj bi potem lahko videli celo Jadransko morje. Večina tovarišev je izjavila, da bo še prišla. Ta čudoviti planinski svet je iz Celovca lahko dosegljiv v pičlih treh urah, kar bi časovno odgovarjalo iz-

letu iz Področnice na Bleščečo planino.

Na povratku smo pri stari trdnjavi v Ključah zavili na desno proti vzhodu, kjer smo si ogledali samotno a vendar lepo dolino Bavšice, katero zaključuje mogočen zatrep z Bavškim Grintovcem v ozadju. Za dolino je značilno, da so številni plotovi grajeni iz kamnov in da so strehe redkih kmetij zelo strme. Iz notranjosti doline pa je lep pogled proti zahodu na znani Rombon, to je goro, kjer je v prvi svetovni vojni padlo mnogo Avstrijcev, zlasti slovenskega porekla. V vasi Log pod Mangartom je spomenik s pokopališčem, ki spominja na številne žrtve na Rombonu. Po ogledu doline Bavšice smo se preko mejnega prelaza Predela spet vrnili na svoje domove.

Pl.

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi na skloptično

**PREDAVANJE O
AVSTRIJSKI GORSKI
ODPRAMI V AFRIKO**

v soboto 10. maja 1974 ob 19.30 uri v gostilni pri Miklavžu v Bilčovsu. Predava član odprave in funkcionar SPD v Celovcu dr. Jožko Buch.
**K številni udeležbi vabi
odbor**

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tor

Ko pa so ga vprašali, kakšen izhod vidi spričo nenečnega nočnega napada s tanki, je dejal, da je treba poskusiti vse, če imajo takšno povelje.

Ko so se oficirji razšli k svojim enotam, ga je major pridržal in zaupljivo vprašal:

„Odkrito povejte, kaj mislite o tem načrtu?“

Stotnik je ukičvil ustnice, potegnil vase cigaretni dim in dejal:

„Če mi že toliko zaupate, bom tudi jaz odkrit: ravno toliko nor je, da se nam lahko posreči. Podnevi ne bi prodrli do tam v dveh dneh. V tem času pa se Črni vrh lahko ponovi... In še nekaj: ne računaj na tak način. V dveh usodnih borbah v Železnikah in Poljanah našim posušili resno z vsemi silami, po cesti pa sploh ne. Morda mislijo, da pojde tako tudi v tretje, če je že dvakrat uspelo... Dopoldne, ko smo napadli, sem zaznal šibko točko obrambe...“

„Katero, gospod stotnik? Ali sem jo jaz upošteval?“ mu je segel v besedo.

„Niste. Moral jo bom upoštevati jaz.“

„Katera je ta šibka točka?“

„Reka.“

„Kako mislite?“

„Korito sluge je v mrtvem kotu za zasede na obeh pobočjih, ki obklopujeta dolino s križnim ognjem. December je, gospod major. Sneg je. Upam, da bodo vojaki raje izbrali vodo kot mitralješki ogenj.“

„Stotnik, če vam ta preboj uspe, boste ustregli mnogim, ne samo meni.“

„Poskusili bomo, gospod major.“

Poveljnik mu je krepko stisnil roko.

„Zahvaljujem se vam in vam zaupam.“

Ob tem, da se mu nekdo zahvaljuje že vnaprej, česar

še ni napravil, je bil presenečen. V ladiji so ga gonili na vse konce, zasluge pa so si prillašali drugi...

Razmajane sence golega drevja, pogreznjenega v rahlo meglo, so jih sprejele brez presenečenja. Udar na kolona je krenila kar po cesti, nekako tako, kot bi šla na vaje in ne v boj. Na kupoli prvega takna je sedel poveljnik, poročnik Scharf, in ob njem poročnik Bönke, ki je imel nalogo ščititi tanke in ob njihovi podpori napasti zasede. Njegova vojska se je peljala na komonih. Nekaj pred njimi so šli iskalci min z motoristi. Pred kolono je ropotal prazen kamion, naložen s peskom — za vsak primer, če bi naleteli na spregledano mino. Kmalu je zmanjkalo hiš in znašli so se ujeti med temačnimi pobočji, ki so se strmo spuščala k zamegljeni reki. „Bog je z nami,“ je dejal stotnik, ki se je veselil megle. Vozili so počasi, kot bi tipali. Pesek je škrtal, gosenice so cvilile. Nekajkrat so se ustavili in odstranili podrti debela. Na zasede in mine pa niso naleteli.

Stotnik je strmel v noč in se pripravljaj na veliko tveganje. Skušal je v sebi in v vojaki h zbuditi močna čustva sovraštva, da bi se čimbolj zavedali nevarnosti in se duhovno čimbolj privadili na usodne trenutke. Vozil se je z njimi, da so iz njegovih oči in besed pili pogum. V očeh jim je bral pripravljenost, da mu bodo sledili.

Cesta je bila luknjasta. Telesa so poskakovala, glave so kinkale. Stotnik je zabundal napev bojne pesmi, ki so jo vsi povzeli za njim, da jim je pognala kri v ude:

„Unsere Panzerwagen rollen in Afrika vor...“

Zdaj so v Ardenih. Ne glede na to, ali tanki drve naprej ali nazaj, je pesem učinkovala svečano, kot uvod v krvavi ritual zmage ali poraza.

Pesem je presekala oster rafal. Sledila mu je eksplozija, ki je razklala temo do vrhov hribovja nad reko.

„Ven iz vozov!“ je zatulili stotnik „Popolno kritje!“

Zavozili so bili na minsko polje in kamion s peskom je zletel v zrak...

„Ogenj!“ se je drl poročnik Bönke, vojaki pa so tekali na obe strani ceste in kar stoje streljali na gozdni obronek nad cesto, kjer so slutili napadalce. Tanki, ki so obstali pred zapreko, so začeli bruhati topovski ogenj.

Medtem ko se je kolona z oklopnimi vozili spopadla z zasedo, se je stotnik Kniecke s svojo skupino spustil po jarku do obrežja reke. V rokah je držal napeto brzostrelko, pod čevlji mu je hrstela zmrzal. Sam je šel naprej in počakal, da so vsi njegovi prišli do goščavja na obrežju. Kadar se je ozrl, je v soju raket videl tanke, kako bruhajo jeklo. Rezget orožja je zaglušil njihove korake. Pretikali so se skozi vejave ob obrežju, dokler jih ni zaustavila črna goščava. Potem je stotnik brez obotavljanja zagazil v ledeno mrzlo vodo. Njegovi so šli slepo za njim in se prijavili za obrežje. Zdaj so bili v mrtvem kotu, varni z obeh strani. Voda se je jezno penila, tu in tam jim je segala tudi do pasu. Bila je mrzla, da so jo čutili do kosti. Prijalo jim je, kadar so lahko stopili na prod ali obrežno kamenje, da so se vsaj za nekaj časa ubranili mraza. Ne da bi jih kdo presenetil, so dosegli črto zased. Z obeh strani pobočij so videli ogenj in krogle so jim piskale prek glav.

Napelost je rastla. Kazno je bilo, da se bo prevrta posrečila. Tedaj pa je kolobar žarečih krogel iz temne zavesne noči zdrknil v reko. Voden curki so jim obrizgali obraze, eden pa je kleknil, zadet v glavo. V svitu rakete je dobilo valovje vinsko barvo.

„O, nori psi! Zdaj streljajo naši na nas! Kot ne bi vedeli za mojo nakano!“ je preklinjal Kniecke.

Otroci in televizija

Mnogi starši so se sprijaznili s tem, da otroci želijo gledati televizijski program. Malo pa je takih, ki bi skrbno izbirali oddaje, ki jih naj gledajo njihovi otroci. To pa je pogoj, če želimo, da otrok ne bo imel kvarnih posledic.

Strokovnjaki ugotavljajo, kako velik vpliv ima televizija na otroke. Predvsem v slabem smislu: že prvošolčki na primer najraje rišejo pištole, kauboje in scene iz vojne, medtem ko v letih, ko televizije nismo poznali, to ni bilo tako.

Če ste se odločili, da bo vaš otrok gledal televizijski program, poskrbite za to, da zlasti predšolski ne bo nikoli sedel sam pred sprejemnikom. Če odrasli nimajo časa, da bi sedeli poleg, naj povabijo njegovega prijatelja. Otroci si namreč znajo pomagati ob najrazličnejših problemih.

Ne položite otroka takoj po končanem gledanju televizije v posteljo. Po vsaki oddaji mora otrok biti buden še toliko časa, da se z odraslimi pogovori vsaj nekaj stavkov o oddaji.

Za otroke, ki je mlajši kot pet let, je več kot 15 minutno gledanje televizijskega programa strup! 5 do 8 let star otrok sme sedeti pred sprejemnikom največ pol ure dnevno. Od 8 do 9 let stari naj ne bi gledali program dlje kot 45 minut, otroci desetih let pa največ uro na dan!

Ne dovolite, da bi otrok imel občutek, češ da je prikrasjen, ker smejo sosedomi otroci dlje gledati program. Če se bo potožil, mu pojasnite, da pa ima on veliko stvari, ki jih na primer njegovi vrstniki nimajo. Vsega ne more imeti nihče!

Potrudite se in se seznanite s televizijsko serijo, ki jo vaš otrok najraje gleda. Tako boste spoznali, če je primerna zanj ali ne. Samo stroga prepoved: "To ni zate!" ni dovolj. Recite mu raje: "Oddaja prikazuje nekaj, kar zelo boli, to pa več, kako je. Zato te oddaje ne bomo gledali!"

Upošteвайте, da niso samo vesterni ali kriminalni filmi tisti, ki otroka učijo surovosti. Nekatere serije so na videz tako zelo nedolžne, pa so v resnici zelo prostaške. Celotni filmi o živalih niso za majhne otroke najbolj priporočljivi, saj jim mnogokrat predstavljajo svet, v katerem veljajo zakoni divjega zahoda.

Ne pustite se pregovoriti od znancev, ki trdijo: "Naš otrok veliko presedi pred sprejemnikom, pa se dobro uči in še bolje spi." Mogoče je vaš otrok drugačen. In morda bi celo otrok vaših znancev bil mnogo boljši in srečnejši, če mu s televizijskimi oddajami ne bi nenehno kazali, kako se umira.

Drobni nasveti

■ Plesen na klobasah odstranimo tako, da jih operemo v slani vodi in jih nato prekuhamo. Klobase pri kuhanju ali pečenju ne popokajo, če jih prej pomočimo v vrelo vodo.

■ Če potrebujemo pri kuhanju samo beljak, naredimo na vsaki strani jajca luknjico. Beljak izteče, rumenjak pa ostane v lupini in je še več dni dober.

Temperatura vina

Kakšno temperaturo naj ima vino, ki ste ga postavili na mizo? Ali naj bo mrzlo, toplo; koliko mrzlo kako toplo?

O tem ste zanesljivo že precej slišali, brali podatke in števila. Toda medtem ko boste pri nekaterih boljših vinih našli podatke o tem pri kateri temperaturi jih servirajte, že kar na etiketi, se lahko pri vseh drugih (in tudi pri teh) držite vsaj dveh preprostih, osnovnih pravil.

Namreč: da je zelo pomembna stvar pri belem vinu njegova sposobnost, da prijetno osveži in da sta najvažnejši kakovosti črnega vina njegova aroma, bouquet.

Zapomnite si, da je treba belo vino ohladiti samo toliko, da bo postalo osvežujoča pijača in da bo ta svežina prevladala nad sladkorjem, ki je v njem. Sladka bela vina morajo biti tako ohlajena, da začutimo sladkost v ustih hkrati z drugimi prijetnimi okusi, ki so v vinu. Sladkost torej ne sme biti prevladujoča, to pa boste dosegli, če bo vino primerno hladno.

To seveda pomeni, da je treba sladka bela vina bolj ohladiti kot suha.

Če imate klet (in hudo prav bi bilo, da bi jo imeli, kajti zgolj tako si boste lahko sčasoma nabrali prijetno zalogo in ne boste odvisni od vsakodnevnega tekanja v trgovino),

ki je primerno hladna (o kleti in vinskih shrambi nasploh bomo podrobneje spregovorili kdaj drugič), lahko vino, prineseno od tam na mizo, popijte kar takoj — zelo verjetno bo kar pravšnje temperature. To še posebej velja za zimski čas, ko je soba, v kateri boste pili, verjetno bistveno toplejša. Kontrast med mrzlo kletjo in toplo zakurjeno sobo bo kar pravšnji za belo vino.

Medtem ko se bomo s črnim vinom podrobneje ukvarjali drugič, objavljamo danes nekaj napotkov za belo.

To velja še toliko bolj za posebno izbrana vina (denimo izbrani beli burgundec), pri katerih je osvežujoč okus šele na drugem mestu med kakovostmi vina kakršni sta prijetna aroma ali bouquet.

Dobro je tudi, če veste, da bo belo vino, če ga boste slučajno preveč ohladili, sčasoma povrnilo svoj značilni okus in bouquet — v nasprotju z rdečim, ki je brezupno izgubljeno, če ga enkrat preveč segrejete.

Prav tako po vsej verjetnosti ne bo nobene škode, če boste ohlajeno belo vino — če ga ne boste odprli in popili — vrnili nazaj v klet. Nasprotno pa bo rdeče vino zelo verjetno slabše, če ga boste segreli do sobne temperature in potem vrnili nazaj v klet ali v svojo hladno shrambo.

Preudarna prehrana

ZAJTRK — ODSKOČNA DESKA V NOVI DAN

Tako naj bi bilo, a kakšen je pogosto zajtrk v resnici? Stojte požirek kave, v eno roko torbo, v drugo kos peciva ali s surovim maslom namazanega kruha — in brž skozi vrata. Morda še grizljaj po stopnicah grede in v strahu, da ne bi zamudili. Takšen začetek dneva ne more biti bolj napačen. Zjutraj potrebuje telo solidno podlago. Morda nismo jedli 10 ur, čeprav je telo potrebovalo energijo, srce, pljuča, in žleze so delali tudi ponoči in telesna temperatura je ostala konstantna.

Porabljene energije ne moremo nadomestiti z daljšim spanjem, z nezadostnim zajtrkom, použitim v naglici, ali celo s poživilom. Nasprotno, pravilen je tisti zajtrk, ki vsebuje 25 do 30 odstotkov potrebnih dnevnih kalorij in ki ga v miru použijemo. Če vsebuje malica nadaljnjih 5 do 10 odstotkov potrebnih kalorij, tedaj zadošča za kosilo 30 do 35 odstotkov kalorij. Zelodec obvarujemo pred preveliko obremenitvijo, ohranimo pa dobro prebavo in prijetno počutje.

Priljubljene navade težko opuščamo. Kdor se je odvadil zajtrkovati, ne občuti zjutraj nobenega teka. Zato se mora z majhnimi in stopnjevanimi količinami spet privaditi nanj, morda tako, da popije kozarec sadnega soka, brž ko vstane. Čas za zajtrk moramo vnesti v svoj dnevni načrt.

MED ZAJTRKOM IN VEČERJO

Ljudje, ki fizično delajo, porabijo do do-

poldanskega odmora dosti energije, zato jo morajo nadomestiti z malico. Za to skrbijo predvsem maščobe in ogljikovi hidrati.

Umski delavec potrebuje med glavnimi obroki osvežitev, malica pa mora biti lahko prebavljiva: mleko, jogurt, sadje ali sadni sok, malo črnega ali rženega kruha. Čim večji je duševni napor, tem skrbneje mora biti sestavljena malica. Možgani potrebujejo fosfor, tega pa jim dajejo z beljakovinami bogata živila, posebno mlečna.

Mladostniki potrebujejo za gradnjo telesa dodatna hranila. To ve vsaka mati. Zmeraj pa ne upoštevamo, da gre tu predvsem za beljakovine, ki so v mleku, siru, skuti, mesu, jajcu, ribah, pa tudi v kruhu. Zlasti ne bi smeli pozabiti na sadje.

Težja in dolgotrajnejša gospodinjska opravila terjajo prav tako polurni počitek z malico kot delo v proizvodnji. Mimogrede poudariti grizljaji ne morejo povrniti moči in povečati delovne sposobnosti.

Otroci in stari ljudje potrebujejo dosti beljakovin. Tudi zanje so največjega pomena mleko, skuta, sir. K temu še nepogrešljivi vitamini v obliki sadja, paradižnika, sokov in podobno.

VEČERJA — PIKA NA I

Vsa hranila, ki so manjkala v dnevnem jedilniku, naj dopolni večerja. Morda so to: živalske beljakovine, vitamini, rudninske soli, snovi v sledeh? Večerja mora vsebovati 25 do 30 odstotkov dnevnih kalorij (kosilo z ma-

Poskusite!

SKUTA S KUMINO

1 žlička kumine, 50 dkg skute, 10 dkg smetane, sol, žlica drobnjaka. Kumino namočimo v mlečno vodo. V skledico damo plast pretlačene skute, 2 žlici smetane, malo odcejene kumine in solimo, nakar damo novo plast skute, smetane itd. Skledo postavimo za 1–2 uri na hladno, pred serviranjem potresemo s sesekljanim drobnjakom. Skuto ponudimo z rezinami črnega kruha, ki so na tanko namazane s surovim maslom.

MARINIRANO MESO

40 dkg puste teletine, sol, limonin sok, 2 dkg olja, malo vode ali juhe, kis, sol, poper, jajce, sesekljan zelen peteršilj in drobnjak.

Meso osolimo, pokapamo s limoninim sokom in ga na olju dušimo do mehkega. Popolnoma ohlajenega narežemo na rezine, ki jih damo v skledo in polijemo z marinado. Pred serviranjem potresemo s sesekljanimi, trdo kuhanimi jajci, peteršiljem in drobnjakom.

Leva ali desna roka?

Vaš otrok je pričel hoditi v šolo in ugotovili ste, da je levičar. Kaj storiti? Seveda se morate takoj pogovoriti z otroškim zdravnikom, kajti od vas je odvisno, ali bo vaš otrok ostal levičar ali pa se bo "prevzgojil" v desničarja.

Nekoč so menili, da mora vsak človek pisati in delati le z desno roko. Tako so otroke grobo prevzgojili, posledica nasilja nad njimi pa je bila pogosto jecljanje, neodločnost in nerodnost pri delu.

Pozneje so ljudje spremenili mnenje in tudi zdravniki so dovoljevali otroku, da dela z levo roko, če mu je tako bolj spretno in udobno. Tako so mnogi otroci ostali levičarji, kljub temu da so imeli v rani mladosti vse možnosti "prevzgoje" svoje desne roke.

Danes menijo zdravniki, da imajo levičarji pri svojem delu precej težav, saj je vse prilagojeno le tistim, ki poslujejo z desno roko: predmeti v gospodinjstvu, avtomobili... Dejansko je le malo otrok, ki jim zdravniki priznajo levičarstvo. Zato se je treba že na začetku šolskega leta pogovoriti z otroškim zdravnikom in psihologom in prepričati svojemu otroku težave, ki bi jih mogel imeti v kasnejših letih.

lico 35—40 odst.). Ribe, nemastno meso, mleko, skuta, sir z malo maščobe in jajčne jedi lahko dopolnijo pomanjkanje beljakovin; solate presna zelenjava ali sadje, sladek jabolčnik pa morebitno pomanjkanje po vitaminih, rudninskih solih in drugih snoveh. Za pestro hrano so utrujeni ljudje, ki se vračajo domov, posebno hvaležni. Monotonost duši užitek.

V nekaterih gospodinjstvih ne jedo zvečer nič toplega. Ne gre za "toplo" in "hladno", temveč za pravilno izbiro jedi. Če le v vsakem desetem gospodinjstvu pride zvečer na mizo sveže sadje ali kompot, klobasa, ribe, mleko, skuta ali sir, potem bi veljalo pomisliti na izboljšave in dopolnitve. Svežina in dobro počutje naslednjega dne sta zelo odvisna od tega kako končamo dan.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

Pustili so, da so mrtveca zagnili zeleni valovi deroče reke, in spešili naprej, kar se je dalo. Za prvim rečnim ovinkom so se prezebli skobacali iz vode. Zbrali so se v gozdiču, ki jih je kril pred zgubljenimi izstrelki.

"Pamet, pogum, znanje in še sreča navrh, vse to nam je potrebno," je premišljal stotnik in iskal z očmi, kje in kako bi udarili zasedi v hrbet.

Lovci poročnika Bönkeja so vrgli prvo zasedo z grička na cesto, kjer so bile zakopane mine. Tankovske gosenice so zacvikele in črni kolosi so odropotali naprej. S ceste so odirali dreve kot leni sloni. Njihove oklepe so pikali izstrelki mitraljezov in protitankovskih pušk, a jim niso prišli do živga.

Iz goščavja, do katerega so prodrli, se je utrgala senca. V svitu rakete je Bönke zagledal človeka, ki je s protitankovsko mino na kolu drvel proti mrtvemu kotu oklopnih vozil. Nekdo pa je tekel za njim z odejo.

"O, norci! Mar mislijo, da nas zebe v tankih! Ogenj po njih!" je zavpil svojim avtomatičarjem.

Človek z mino je drvel skozi pljuske rafalov in ni hotel pasti. Tistega z odejo pa so kmalu zadeli in obvisel je med vejevjem. Potem so zadeli tudi prvega. Na robu cestlišča se je opotekel, se zgrabil za prsi in padel...

Poročnik Bönke je zavpil:

"Vrzite ga na cesto in vzemite mu mino!"

Dva sta ga zgrabila in ga povlekla vse do roba sija tankovskih žarometov.

Iz kupole tanka je pogledal poročnik Scharf in se zadržal v noč:

"Zum Teufel! Kaj se dogaja?"

"Ta, ki leži na cesti, vas je hotel pognati z mino v zrak!" je samozadovoljno zavpil Bönke, ki je prodiral naprej po obeh straneh ceste.

Pokrov na tanku se je zaprl, pošast se je spravila na-

prej. Škripajoče gosenice so hitele čez črepinjo človeka na cesti. Zdrobile so jo v krvavo kašo in pomešala z blatno brozgo, z nekdanjim pogumom in sanjami vred...

Oklopnik je obstal. Kupola se je zavrtela in top je usel med dreve, da se je vse križe podiralo. Noč je rjavela in jeklo je zvenčalo.

Nekje zadaj za bojno črto, kamor so letele izgubljene topovske granate, je švignila v noč zelena raketa, sikajoč kot kača, ko stopi nanjo bosa noga.

17

Primožev vod je stiskal glave k mokrim stenam lukenj, ki so jih bili skupali v vzpetinah nad cesto. Zgoraj so gospodarile topovske granate, drobci so zoprnopiskali. V luknje se je usipala prst, kdaj pa kdaj je zgrmelo nanje pokoseno drevo. V pljuča jim je legal žvepleni dah eksplozij.

Kadar je streljanje prenehalo, so se dvignili ter s puškami in strojnimi kosili tisti del ceste, kjer so oklopniki odstranjevali zapreko, pehota pa je iskala mine in skušala zasuti protitankovski jarek.

Strah jih je krotovil in slutili so, da ne bodo mogli dolgo zdržati. Če ne bi bili ukopani do vratu, bi jih bil pokosil že prvi ognjeni val. Primož in Slave sta kosila s strojnima, vendar jima je municija naglo kopnela.

Keča je poveljeval vodu višje nad cesto in kosil bočno. Borci, ki niso bili vajeni tankov iz bližine, bi bili najraje takoj pobegnili iz lukenj. Potem ko se je Slave, ki je bil nemški vojak in se je navadil tankov na vzhodni fronti, odločil, da bo vsaj enega pognal v zrak, so vsi napeto čakali. Ko pa so ga zagledali zmečkanega na cesti, ni bilo nikogar več, ki bi tvegval.

Čez dan so menili, da bi branili prehod skozi dolino,

kot je Leonida branil Termopile, ali vsaj tako, kot so oni branili Križno goro, do zadnjega naboja. Pod peklenskim ognjem oklopnikov in pehote ob njih pa jih je sla po takšnem tveganju naglo minila. Eno noč in ves dan so prekopavali cesto in kopali protitankovski jarek v trdo in zmazano zemljo, da jim je pot v curkih zalival oči. Orlov jih je priganjal. Ves dan je bil pri njih, saj je računal samo na dnevni napad, z mrakom pa je odšel v bataljonski štab, više v pobočje, tja, kjer bi se lahko ponoči kakšna kolona izmuznila v gozd mimo zased.

Zdaj ni bilo Orlova in ne pomoči, ki jo je bil obljubil. Iskali so jih rilo oklopnikov, pešaki so jih skušali obkoliti...

Primož je slonel na šarcu, pritiskajoč z roko, po kateri mu je mezela kri, ker ga je bil oplazil granatni drobec. V njemu se je ubijalska sla prepletala s smrtnim strahom. Misel mu je rahlo uhajala k Ani, k otroku, ki ga nikdar ne bo poznal. Konec, ki jim je grozil, se mu ni zdel prav nič junaški. Čeprav je poveljeval vodu, si ni upal izreči povelja za umik: zadrževala sta ga ponos in trma.

Vojko in Travnikarjev sta bila na grebenu nekoliko više, da sta z nekaj strelci krila mitralješka gnezda. Imela sta občutek, da jih zasipa kamniten plaz, ki bo v kratkem vse zdrobil.

Vojku so se usipale iz ust kletvice. Razsodnosti pa ni izgubil. Jazen na poveljujoče je streljal z ihto kot še nikoli.

Ko so bili zavzeli položaj, je bleknil Orlovu: "Premalo nas je! Četa, ki je dejansko le za nemški vod, ne bo vzdržala niti pritiska nemškega bataljona, če bo okrepljen s tanki. Cesta je premalo zaminirana, premalo zasekana."

Orlov mu je srdito zabrusil, naj se ne vtika v zadeve poveljstva. To je divizijski ali celo korpusni načrt, je dejal; tam že vedo, kaj delajo.

(Dalje v prihodnji številki)

Kaj se je razblinilo pred OZN

Avstrijsko „javno mnenje“ takšno pač, kakršnega že leta in leta ustvarjajo javna občila v sosedni republiki, je krakomalo ogorčeno. Kako je vendar mogoče, da mora predstavnik demokracije, nevtralne, miroljubne, vzorne dežele mirno sedeti in poslušati obtožbe jugoslovanskega diplomata, da njegova država svoji slovenski in hrvaški manjšini ne dopušča enakih pravic kot večini prebivalstva? Obtožbe, ki so „za nameček zlagane, mora avstrijska javnost razpoznati za tisto, kar v resnici so, kar more biti njihov edini namen: Beograd zavestno poslabšuje odnose med deželama...“ In potem grožnja: „Jugoslavija se podaja v nevarne vode. Simpatije Avstrijcev za južno sosedo se konec koncev zgovorno kaže v njeni turistični statistiki. Kako lahko bi prišlo na misel kakemu demagogu iz takšnega dejanja ustvariti kampanjo proti počitnicam v Jugoslaviji, proti deželi, ki si dopušča sramotiti Avstrijo pred svetovno javnostjo.“

Stvar je pač taka: če se glosator v „Die Presse“ razburja zaradi nastopa našega delegata Nasteja Čalovskega pred odborom OZN za odpravo vseh oblik rasnega razlikovanja — kjer si je dovolil zgolj to, da je dokumentirano, točko za točko kritično obdelal poročilo avstrijske vlade in ugotovil, da črka tega dokumenta ne prenese primerjave z resničnostjo na Koroškem (pa tudi na Gradiščanskem) — potem moramo, čeprav neradi, sporočiti uredništvu uglednega dnevnika, da se mu ni treba v strahu ogledovati za morebitnimi demagogi, ker samo prav hrabro zganja nečedno demagogijo. Zakaj ne Beograd, ne Jugoslavija ali Slovenija, temveč Dunaj, Avstrija in Koroška s tako obravnavo — v tem tonu pišejo in govorijo namreč vsa občila — češ zdaj, ko se je znova razveljavil spor med Jugoslavijo in Italijo, hoče Jugoslavija poslabšati še odnose z Avstrijo, kvarijo sosedstvo.

Udarec je zadel v živo, tja, kjer so sosedji, ki imajo dostikrat na tihem tudi slabo vest zaradi ne tako oddaljene zgodovine, hudo občutljivi: zadel je v skrbno gojeno podobo Avstrije v svetu, v njen „image“, kot se izražajo naši svetovljanski sosedje. Da so obtožbe, izrečene v New Yorku, zlagane, pravijo razdraženo in iščejo po logiki, sprti z zdravim razumom, razlog za tako krivično obravnavo svoje dežele v temnih naklepih Beograda.

Lahko bi bili užaljeni mi, ki nas imajo za lažnivce, toda ker ima laž kratke noge, slaba vest pa kratak spomin, pogledajmo samo poldrugo leto nazaj, kaj je takrat, 28. oktobra 1972, ko so na Koroškem podirali in tudi podrli dvojezične krajevne napise, povedal svojim rojakom kancler dr. Bruno Kreisky:

„Zdaj pa bi vam rad, dragi prijatelji čisto odkrito povedal, da državno pogodbo poznajo tudi drugod in da jo znajo tudi brati. V državni pogodbi pa piše, da je mogoče zahtevati, če kako določilo državne pogodbe ni spoštovano — so pa ljudje, ki mislijo, ah, ljubi Bog, državno pogodbo smo leta 1955 res tako nekako (a bisser!) podpisali — najprej na podlagi 35. člena diplomatske pogajanja, če pa pogajanja izpodletijo, dobijo vprašanje v roke šefi štirih misij: francoski, sovjetski, britanski in ameriški veleposlanik na Dunaju...“

Ja, mar si tega kdo želi? Ali mar kdo hoče doživeti tisti položaj, ki so ga nekoč imeli pri nas takrat štirje zavezniški?

To pa lahko zahteva sleherna država, ki je podpisala državno pogodbo, in med temi je tudi Jugoslavija. Mar res mislite, da bodo 4 velike sile rekle, ah, pustite Avstrijce naj delajo, kar hočejo? Ali mar res kdo misli, da je položaj naše sosedne države zunaj v svetu res tako šibak? Mar bi jih potem obiskala angleška kraljica? Nikar se ne varajte. Tole bi nam rekli: dragi prijatelji na Dunaju, določila državne pogodbe morate kar se da hitro izpolniti. Za to vas prosimo, kajti zadeva nam ni prav nič potrebna.“

Tako je rotil v preprostem, razum-

ljivem jeziku svoje pregrete koroške rojake in somišljenike vodja vlade in socialistične stranke. Povedal pa jim je veliko: da Avstrija državne pogodbe še ni izpolnila, da ima Jugoslavija vse pravice zahtevati dosledno izpolnjevanje njenih določil, pa tudi, da ima za to na voljo načine in pota. Poslušalci so menda preslišali opomin, naj ravnajo razumno, če nočejo, da bi zadeva prišla pred svetovno javnost.

„Državna pogodba je pogodba, ki smo jo sklenili s štirimi velikimi silami. In če hočemo, da jo bodo vsi spoštovali, jo moramo spoštovati tudi mi.“ Toda v Avstriji se menda neradi spominjajo, da državna pogodba obnavlja Avstrijo kot državo v njenih mejah iz leta 1938, ko je postala žrtev Hitlerjevega nasilja, a s plebiscitarno izraženo pritrditvijo ogromne večine Avstrijcev, z določenimi pogoji; med drugim tudi z varstvenimi določili za slovensko in hrvaško manjšino, ki jim zagotavljajo iste pravice pod enakimi pogoji kot drugim avstrijskim državljanom in prepovedujejo dejavnost organizacij, ki hočejo odvzeti Hrvatom in Slovencem njihov značaj in pravice.

Kreisky je takrat dejal: „Torej ni vseeno, kako izpolnjujemo določila

državne pogodbe. Izpolniti ga moramo...“ Zaleglo ni veliko, to se je že takrat in osemnajst mesecev sem izdatno izkazalo.

Od 11. oktobra 1955 — ko so poslali dunajski vladi svojo spomenico, v kateri so orisali svoj pogled na izvajanje pravkar podpisane avstrijske državne pogodbe, in potem v vrsti dokumentov in javnih izjav, podprtih z dokazi — pa vse do tega dne ugotavljajo koroški Slovenci, da mednarodna določila v korist narodnostnega obstoja in kulturnega in vsestranskega razvoja slovenske narodnostne skupnosti nikakor niso uresničena. In zgolj to je ob avstrijskem dokumentu, oddanem 2. avgusta 1973 odboru OZN za odpravo vseh oblik rasne diskriminacije, oprt na obilico obremenilnega gradiva zoper avstrijsko državo in družbo in na mednarodnopravno utemeljeno pravico Jugoslavije, da bedi nad izvajanjem avstrijske državne pogodbe, povedal pred tem mednarodnim zborom jugoslovanski delegat.

In to je, pravijo na Dunaju, v Celovcu, Gradcu — laž. Ali mar laže kancler Kreisky? Kdor ne verjame našim obširnim navedbam, naj pogleda v brošuro socialistične založbe „Vorwärts“. Ali laže avstrijski strokovnjak za manjšinska vprašanja

dr. Theodor Veiter, ki je leta 1970 zapisal, da je manjšinska zakonodaja na podlagi sedmega člena državne pogodbe „toliko kot neizpolnjena“. Kdor ne verjame, naj si poišče njegovo knjigo „Das Recht der Volksgruppen und Sprachminderheiten in Österreich“. Ali laže avstrijski strokovnjak, politik in diplomat dr. Felix Ermacora, ki je leta 1966 v desničarskem glasilu „Salzburger Nachrichten“ napisal, da je neizvedba 7. člena zaradi vseh mogočih nacionalističnih razlogov kršitev osnovnega pravnega načela „pacta sunt servanda“?

In ne nazadnje, mar laže odhajajoči deželni glavar Sima, ki je po zadnjem sestanku kontaktnega komiteja za vprašanje Slovencev dejal, da se zmeraj zatakne, kadar naj bi stekla beseda o bistvenih vprašanjih. Zato, ker ne laže, odhaja kot žrtev svoje morda omahljive, a vendarle k razrešitvi koroškega vprašanja naravnane politike, opackan z grdimi opombami na račun njegove osebnosti in z namigi, ki segajo skoraj do ovadbe za veleizdajo.

Lažejo pa — in to tisti, ki so zapisali, da so se jugoslovanske ugotovitve na East Riverju „razblinile“. — Kaj drugega kot laž je, če vsi, dobesedno vsi avstrijski listi pišejo,

da so „v nasprotju z jugoslovanskim delegatom indijski, ekvadorski, nizozemski, egiptovski in kanadski delegat označili avstrijsko manjšinsko zakonodajo kot zadovoljivo“. Izčrpana poročila dokazujejo ravno nasprotno. In da ne bo ostalo nič nedorečenega, še to: posredna in neposredna laž je sam avstrijski dokument, ki lepo navaja vse odstavke sedmega člena pa vse mogoče zakone in odredbe in jih predstavlja kot izdatno, manjšini naklonjeno ureditev. Zakaj laž je, če beseda ne postane meso.

To velja tistim, ki jih krbi ugled Avtrije, češ da ga blati Jugoslavija pred vsem svetom, ko na istih straneh poročajo o šovinističnih nastopih hajmatdienstovskega firerja Feldnerja v Gradcu, ki je prejšnji petek napovedal „boj grozeči slavizaciji Koroške“, nič pa ne povedo, da si je avstrijski delegat dovolil pred tako odgovornim telesom, kot je komisija OZN, izjaviti, da Slovenci in Hrvatje sploh niso narodnostna manjšina, temveč zgolj jezikovna. Toda oboje je izraz istega duha.

Duha, ki ne vidi nobenega pravnega razloga za razpust organizacije, izrecno prepovedane po 5. odstavku 7. člena, z izdatnimi varnostnimi ukrepi pa varuje nastope — in izgrede — njenih članov. Ti lahko mirno korakajo s Hitlerjevimi železnimi križi na prsih, se zavzemajo za humanitarno ravnanje z redkimi, še zaprtimi nacističnimi zločinci, ali pa podirajo spomenike protifašističnim borcem. Slovenskim in nemškimi Avstrijcem, ki so dobili za svoj boj proti nacizmu in za prijateljstvo med narodi jugoslovanska odličja, pa odrekajo pravico do zasluženih odlikovanj. Duh, ki odseva iz not avstrijske diplomacije, katere šef dr. Kirchschläger je nedavno izjavil, da v Avstriji in na Koroškem ni bilo „nikakršne partizanske dejavnosti“.

O tej „dejavnosti“ je leta 1944 presodil Hitlerjev glavar Rainer, „da je prisotnost banditskega gibanja z vojaškega vidika pomembna“, zdaj pa kaže, da je prispevek partizanov k zlomu fašizma in obnovi demokracije republike Avstrije nasproten duhu dežele, ki jo je prav ta koroški gaulajter izročil neposredno v roke sedanjim oblastnikom z besedami: „Zahvaljujem se vam za vašo zvestobo führerju. Njegova ideja živi v nas. Nastopite zdaj vsi in z vsemi svojimi močmi za svobodo in nedeljivo Koroško!“ V tem duhu in pod tem geslom še zmeraj korakajo koroški „brambovci“.

To je duh, ki ogroža svobodo in nedeljivost Koroške, katere varne meje varuje državna pogodba, ki jo je podpisala tudi Jugoslavija. Toda, kot je rekel kancler Kreisky, tudi drugod znajo brati in razbrati smisel in pomen te listine. Tudi pri nas, v Jugoslaviji.

Namerno zaostrovanje? Jugoslavija je prva država, ki se je z ustavo zavezala, da bo v svojih mednarodnih odnosih kot osnovno izhodišče uveljavljala prizadevanja za miroljubno sožitje in aktivno sodelovanje enakopravnih držav in narodov. To je temeljna stalnica jugoslovanske zunanje politike.

Toda „proti naši politiki, ki izhaja iz prepričanja, da so narodnosti most med narodi in da je zato treba nacionalne pravice narodnosti spoštovati, vodijo politiko, kot da so narodne manjšine nepotrebno zlo, ki naj bi se ga čimprej znebili, na kar kaže položaj naše manjšine na Koroškem. Akcije take vrste so stopnjevanje še z neposrednim napadom na našo neodvisnost in mir v svetu“, je rekel na 7. kongresu ZKS France Popit.

V tej povezavi gledamo tudi avstrijske izpade zoper naša prizadevanja, da bi v mednarodnem pravu dokončno uveljavili spoštovanje pravic narodnostnih manjšin. Izkušnje so nas bridko izučile, da moramo svojemu potrpljenju postaviti meje. Ne zaradi zaostrovanja, ampak zaradi mirne prihodnosti nas in naših za mejo pa tudi naših sosedov. Dvajset let čakanja in prigovarjanja je dovolj, naj bo na tej ali na kaki drugi meji.

Jaka Štular
(Delo, Ljubljana, 13. 4. 1974)

Jabolko spora ali most prijateljstva?

(Vodja jugoslovanske delegacije dr. Djuro Ninčič posebej za ITD)

„To je diplomatska konferenca z mnogimi proceduralnimi bravurami in malo rezultati,“ je bilo pogosto slišati o drugem delu konference o varnosti in sodelovanju v Evropi, ki teče — ta hip je njeno delo prekinjeno do 26. aprila — v Ženevi.

V neorokavičenem jeziku bi se reklo, da diplomati v mestu ur, bank in mednarodnih organizacij porabijo neverjetno veliko besed za to, da se o ničemer ne dogovorijo.

Med za našo deželo izredno pomembnimi vprašanji, ki jih je konferenca načela, a ne dokončala, so narodnostne manjšine. Kaj hočemo in zakaj ni veliko možnosti za popoln uspeh?

Jugoslovanska delegacija je že v Helsinkih sprožila vprašanje narodnostnih manjšin. Po našem mnenju je to pomemben del vsega, kar imenujemo varnost in sodelovanje v Evropi. Manjšine so bile v preteklosti pogosto vir trenj in sporov v odnosih med evropskimi državami. Ob spoštovanju njihovih pravic pa bi lahko postale most sodelovanja. Naša delegacija je v Ženevi predložila formalni predlog resolucije o manjšinah, poleg tega pa jih je vnašala v pogovore pri vseh drugih vprašanjih: pri kulturnem sodelovanju, izobraževanju, izmenjavi informacij in drugem.

Konferenca, ki ves čas poteka v znamenju izrazite blokouske in ideološke konfrontacije in si morajo manjšine države na njej budo prizadevati za reševanje tudi tistih stvari, ki velesil neposredno ne zadevajo, jugoslovanskih prizadevanj na tem področju ni sprejela s pretiranim navdušenjem.

PREVEČ RAZTEGLJIV BESEDNIJAK

Zahodni pravniki, ki so znali dobro pretresti vprašanje o osebnih pravicah pripadnikov manjšin, niso znali videti manjšine kot celote. Večina zahodnih delegacij se je v bistvu delala, da ne ve, za kaj gre, kaj Jugoslavija razume z „nacionalnimi manjšinami“. Naziv se jim je zdel preveč raztegljiv, še posebej, ker so npr. Britanci imeli pred očmi naseljenca z Jamajke (in drugih dežel), Francozi Baske in podobno. Zato se jim je to zdelo preveč eksplozivno vprašanje. Mnoge države načeloma niso imele nič proti tej problematiki, bile pa so načeloma proti vsakemu vprašanju, ki bi lahko zapletlo potek konference.

„NOV“ EVROPSKI PROBLEM

In kaj Jugoslavija pojmuje pod „nacionalnimi manjšinami“?

Gre za narodnostne manjšine v klasičnem smislu, za tiste dele kakega naroda, ki niso zajeti v mejah svoje nacionalne države, ampak so ostali zaradi najrazličnejših vzrokov v sosednjih državah. Smisel jugoslovanskega predloga je, da bi manjšinam zagotovili popolne pravice, s čimer bi resnično postale dejavni krepitevi varnosti in sodelovanja v Evropi.

Nevazumevanje in odpore bi lahko delili na več vrst, skladno s tem, kako posamezne dežele ravnajo z narodnostnimi manjšinami. Mnogi menijo, da bi s tem sprožili vprašanje vseh mogočih manjšin, ki obstoje v

Manjšine, eksplozivno vprašanje evropske varnosti: v Ženevi problem „počiva“

Evropi, od etničnih, religioznih, kulturnih do političnih. Krog tako širokih vprašanj naj bi ogrozil integriteto nekaterih držav.

Stališča vzhodnih dežel so različna: SZ ni dajala vsebinskih pripomb, ni pa naklonjena posebni resoluciji, ker je sploh proti temu, da bi konferenca sprejemala več dokumentov. Madžarska je predlog podprla (ima manjšino v Romuniji), Bolgarija mu je manj naklonjena. Naši sosedji, Italija in Avstrija, prizadevanja naše delegacije spremljata z glasovalnimi simpatijami, bržčas z zavestjo, da bi jima širša razprava lahko škodila (po vsakem govoru našega delegata ga takoj podpreta, boveč se, da bi sicer spregovoril o naših manjšinah v Avstriji in Italiji).

Poseben predlog o manjšinah, ki ga je predložila jugoslovanska delegacija, sedaj „počiva“, kar pomeni, da so delegacije sklenile naš dokument proučiti, ugotoviti, kaj pravzaprav hočemo, in oblikovati svoja stališča (do tega „novega“ evropskega problema).

POGODBE ENO, PRAKSA DRUGO!

V posebni izjavi za Ilustrirani tednik Dela je vodja naše delegacije v Ženevi dr. Djuro Ninčič orisal bistvo jugoslovanskega predloga:

„Pokazali smo, da se narodnostne manjšine na eni strani navezujejo na načelo spoštovanja človekovih pravic in da so na drugi strani tesno povezane z vprašanjem sodelovanja med državami v Evropi kot tudi z vprašanjem mirnega reševanja sporov. Opozorili smo na temeljne pravice, ki jih mora vsebovati pravilna politika do narodnostnih manjšin, in hkrati na pogoje, ki jih je treba izpolniti, da bi bile manjšinam te pravice zagotovljene. Omenili smo prepoved vseh oblik nacionalne mrznje.“

Predlog nadalje navaja nekaj temeljnih pravic, ki gredo narodnostnim manjšinam: pravica do šolanja v materinem jeziku, pravica do uporabe materinega jezika v stiku z oblastmi in s sodišči, pravica do potrebnih sredstev javnega obveščanja v materinem jeziku in drugo. To so sicer pravice, ki so bile že večkrat potrjene v raznih pogodbah, vendar, kot vemo, še vedno niso dovolj uresničene v praksi.

VENDARLE USPEHI!

Od tega, da je konferenca sploh hotela sprejeti vprašanje narodnostnih manjšin na dnevi red, pa do posebnega jugoslovanskega predloga je minilo precej časa, v katerem je naša delegacija uporabila veliko dela, znanja in spretnosti.

Kakšen bo končni rezultat?

Težko je napovedovati; vendar, narodnostne manjšine so upoštevane pri mnogih poglavjih, pri mnogih delih dokumenta, ki ga pripravljajo konferenca. Poseben dokument o manjšinah bo stežka sprejet.

„Mislim,“ pravi dr. Ninčič, „da smo dosegli uspeh. Manjšine imajo državljansko pravico na konferenci. Udeleženci se zavedajo — v Helsinkih so bili še vsi proti — da so nacionalne manjšine eden temeljev za evropsko varnost.“

ODPRTO PISMO

(Nadaljevanje z 2. strani)

šlov in so posejani po vsem ozemlju južne Koroške, so zgovorna pričča partizanske dejavnosti na tem ozemlju. Obveznost avstrijske zvezne vlade je dosledno izvrševanje avstrijske državne pogodbe, torej tudi obveznost zaščite grobov in spomenikov vojakov zavezniških enot. Pri tem pa ugotavljamo, da avstrijske oblasti niso sposobne ali nočejo v duhu določil avstrijske državne pogodbe zaščititi grobišča in spomenike partizanov, zavezniških vojakov, ki so padli na tem ozemlju. Vedno znova se vrstijo na Koroškem gnusne skrutitve grobov, zločinsko razstreljevanje partizanskih spomenikov in nedopustne žalitve in blatenje koroškega partizanstva.

Pričakovali bi, da bo Avstrija ponosna na to antifašistično oboroženo borbo, ki je pripomogla, da je bila Avstrija po drugi svetovni vojni obnovljena kot neodvisna država. Kdor v teh težkih letih v Avstriji ni hotel, ni mogel ali si ni upal sodelovati v odporniškem, antifašističnem in antinacističnem gibanju, danes vsaj nima pravice žaliti borcev, ki so bili pripravljeni žrtvovati svoja življenja in so se z orožjem v rokah v zavezniških vrstah borili proti skupnemu sovražniku.

Zanikanje koroškega partizanstva pa je nova žalitev padlih borcev in žrtev nacističnega terorja, je izzivanje vseh živčih koroških partizanov ter ostalih protifašističnih borcev in potvarjanje zgodovine. S tem se daje poluha čistim šovinističnim in neonacističnim silam, ki so na Koroškem močno pri-

sojne in ki svoj sovražni odnos do partizanstva in do koroških Slovencev dokazujejo posebno očitno zadnja leta z razstreljevanjem partizanskih spomenikov, s skrunitvijo grobov, z žalitvami partizanov ter z zanikanjem pravic koroških Slovencev, kar je v očitem nasprotju z določili avstrijske državne pogodbe.

Da ne gre za nepoučenost, dokazuje tudi ravnanje avstrijske zvezne vlade, ki že dolga leta odlašala s privolitvijo za podelitev jugoslovanskih odlikovanj in odličij nekdanjim koroškim partizanom in aktivistom, avstrijskim državljanom. Leta 1950 je bilo odlikovanih 87, leta 1971 pa 252 oseb in se jim z zavlačevanjem izročitve odlikovanj kratijo osnovne človeške pravice. Tudi partizanski spomenik na Robežu nad Apačami, ki je bil odkrit 2. septembra 1973 v spomin na borbo in iz pietete do dveh na tem mestu padlih partizanov avgusta 1942, je bil razstreljen že 16. septembra lani, še vedno pa ni obnovljen.

Nekdanji koroški partizani, živeči v Jugoslaviji, odločno zahtevamo od avstrijske zvezne vlade, da seznanjeni avstrijski parlament z zgodovinskimi dejstvi o koroškem partizanstvu, ki demantirajo izjavo gospoda ministra, in da s tem popravi prizadejano žalitev antifašistične partizanske borbe na tleh današnje Avstrije. Zahtevamo tudi spoštovanje in izvajanje vseh določil avstrijske državne pogodbe, ker je le na teh osnovah mogoče graditi medsebojne dobrososedske odnose in utrjevati mir v tem delu Evrope.

Osrednji odbor koroških partizanov v Ljubljani

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 27. 4. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzorik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 14.00 Voščila — 15.15 Iz mape želja naših prijateljev ljudske glasbe — 16.00 Servis — 17.10 Pisani sobotni popoldan — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beleške — 20.10 Srečanje alpskih dežel — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 28. 4. 6.10 Igra na orgle — 8.15 Kaj je novega? — 9.00 Prominenca igra svoje najljubše melodije — 10.30 Radijska pripovedka „Na oknu“ — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 14.30 Voščila — 17.05 „Zakaj ima vsaka pomlad samo en mesec maj?“ — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Duana — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 29. 4. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Koroške ljudske viže — 13.30 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 14.30 Knjižni kotiček — 15.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo — 17.52 Oddaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beleške — 20.10 „Posled priručnost“ — 21.00 Pustolovščina na Koroški cesti — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja.

TOREK, 30. 4. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Koroške ljudske viže — 14.30 Spodnje koroški zvoki — 15.00 Ljudska glasba iz štajerske — 16.30 Za otroke — 17.10 Avstriji o Avstriji — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Nekaj za muzati se — 19.50 Note in beleške — 20.10 Diletto musicale — 21.05 Pojemo in govorimo o deželi ob Dravi — 22.10 Šport.

SREDA, 1. 5. 6.10 Igra na orgle — 7.05 Vedre ljudske viže — 8.15 V čaru lepih melodij — 9.00 Hildegard Knef v besedi in glasbi — 10.00 Ljudske viže iz koroške dežele — 10.30 Radijska pripovedka „Zlata madona“ — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.15 Glasba po kosilu — 14.03 Glasbeni avtogrami — 16.00 Za otroke — 16.30 „Pomlad je veliko praznovanje“ — 17.05 Ljudski koncert — 18.00 Poročila o majskih praznovanjih v Avstriji — 19.00 Šport ob prazniku — 20.10 „Ne edini ...“ Igra — 21.10 „Veselo in prešerno“ — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 2. 5. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudske viže — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.30 Iz nočne mape avstrijskih skladateljev — 16.30 Za otroke — 17.10 Iz kraljestva operet — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Avstrijske pihalne godbe — 19.50 Note in beleške —

ZVEZA SLOVENSKEH ZADRUG V CELOVCU

Paulitschgasse 5—7, 9020 Klagenfurt/Celovec

razpisuje delovna mesta:

vodje blagovnega oddelka

Pogoji: visoka ali višja izobrazba ekonomske ali trgovske smeri, po možnosti dokaz prakse, ali srednja izobrazba ter najmanj 5-letna praksa v splošni ali zadrugi trgovini. Sposobnost za samostojno vodenje poslov in sodelavcev ter smisel za organizacijo. Obvladanje trgovskega računanja in korespondence v obeh deželnih jezikih.

pomočnika vodje blagovnega oddelka

Pogoji: višja izobrazba trgovske smeri, po možnosti dokaz prakse, ali srednja izobrazba ter najmanj 3-letna praksa v splošni ali zadrugi trgovini. Obvladanje trgovskega računanja in korespondence v obeh deželnih jezikih.

Nastop službenih mest: takoj ali 1. junija 1974.

Plače: kakor v zadrugi podjeljih običajne, po individualnem dogovoru.

Prošnje: do najkasneje 7. maja 1974 s priloženimi dokazi šolanja in prakse ter življenjepis na naš naslov.

20.10 Stolp z uro — lintvern — 21.00 Iz štajerskega glasbenega življenja — 22.10 Šport.

PETEK, 3. 5. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Klavirska glasba F. Chopina — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Koroške Marijine pesmi — 13.30 Ljudske viže — 14.45 Štajerska literatura — 16.30 Za otroke — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 19.05 Novo na področju lahke glasbe — 19.50 Note in beleške — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 „Neresnice in druge neumnosti“ — 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 27. 4. 9.00 Radijski oglasi — Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 28. 4. 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 29. 4. 13.45 Informacije — L. Detela: Nova slovenska literatura — Skladbe za klavir.

TOREK, 30. 4. 9.30 Domače pesmi pojo domači zbori — 13.45 Informacije — Športni mozaik — Zvoki za mlade.

SREDA, 1. 5. 7.05 V maju je lepo...

ČETRTEK, 2. 5. 13.45 Informacije — Družinski magazin.

PETEK, 3. 5. 13.45 Informacije — Melodije za razvedrilo.

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 27. 4. 16.40 Oddaja z miško — 17.05 V deželi slonov — 17.50 Novo v poklicu — 17.55 Družina Patridge — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Oddaja z Heinz Conradom — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Vse štiri dame v igri — 22.20 Šport — 22.50 Čas v sliki — 22.55 Žaba s krinko.

NEDELJA, 28. 4. 16.30 Povest o živalih — 16.45 Wicki in močni možje — 17.10 Ida in Ob — 17.40 Za družino — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Opemni vodič — 18.30 Prizma — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Kraj zločina — 21.45 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 29. 4. 18.00 Teletest — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Živalski raji — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki

zanimanje med selsko športno mladino za novo športno panogo, je razvidno iz tega, da so se na velikonočni ponedeljek pomerili med seboj kar v štirih moštvi. Imena moštvo so si kar izmislili, izid nogometnega turnirja pa je bil sledeči: 1. Inter sosedje (Užnikov in Jugovi fantje), 2. Atletico Šajda, 3. Ajax cerkev, 4. Torpedo Borovnica. Zaradi velikega zanimanja za nogometni šport bodo Selani jeseni tekmovali z dvema moštvoma: s članskim moštvom in z rezervno.

NAMIZNI TENIS

DSG SELE — KAC 7:3

V izvrstnem stanju se začasno nahaja namiznoteniška ekipa iz Sel. V nedeljo je v Selah gostovala ekipa iz Celovca KAC-Elementar (ženske). Selani so hudo porazili Celovčanke s 7:3. Zdaj je v 2. koroškem razredu vzhod boj za prvo mesto popolnoma odprt; odločitev bo padla v soboto 27. aprila, ko si bosta v Selah stali nasproti ekipi iz Sel in Grabštanja.

Rezultati: Sele — KAC-Elementar 7:3; Falle — Liskounig 21:12, 21:13; Falle — Travnik K. 18:21, 18:21; Falle — Travnik G. 21:9, 21:17; Olip — Liskounig 21:16, 21:18; Olip — Travnik K. 14:21, 20:22; Olip — Travnik G. 22:20, 22:20; Oraže — Liskounig 21:18, 21:9; Oraže — Travnik K. 21:19, 16:21, 14:21; Oraže — Travnik G. 21:10, 21:16; dvojica Olip/Oraže — Travnik/Travnik 21:14, 16:21, 21:11.

Tudi najmlajši namiznoteniški igralci iz Sel so bili pretekli teden

deležni lepih prvenstvenih tekem. Tekmovali so na koroškem šolar-skem moštvenem prvenstvu in dosleghi 3. oziroma 4. mesto. 1. Borovlje (22), 2. Velikovec (22), 3. Sele I (Herbert Falle, Zdravko Oraže) (16), 4. Sele II (Nanti Travnik, Magret Male) (12), 5. Grabštanj (4), 6. DSG Schuh-Neuner (2), 7. Kenitex Borovlje.

LIEBENFELS — ŠT. JANŽ 2:8

Rezultati: Valent — Hornböck Miha 18:21, 21:17, 17:21; Valent — Hornböck Hanzi 17:21, 21:12, 14:21; Valent — Mischitz 17:21, 14:21; Holler — Hornböck M. 19:21, 20:22; Holler — Hornböck H. 10:21, 21:17, 21:9; Holler — Mischitz 17:21, 11:21; Wegscheider — Hornböck M. 8:21, 21:19; 9:21; Wegscheider — Hornböck H. 19:21, 13:21; Wegscheider — Mischitz 14:21, 16:21; dvojica Holler/Wegscheider — Hornböck M./Mischitz 21:12, 23:21.

ŠT. JANŽ — SV LABOT 8:2

Rezultati: Oberhauser Stefan — Steinhauer 21:15, 21:19; Oberhauser — Kuschnig 21:18, 18:21; 21:15; Oberhauser — Matschitsch 17:21, 14:21; Mischitz — Steinhauer 21:16, 21:16; Mischitz — Kuschnig 21:15, 21:14; Mischitz — Matschitsch 21:13, 18:21; 21:15; Hornböck H. — Steinhauer 23:21, 21:10; Hornböck H. — Kuschnig — 21:18, 21:10; Hornböck H. — Matschitsch 15:21, 13:21; dvojica Mischitz/Hornböck — Kuschnig/Matschitsch 14:21, 21:19, 21:16.

TV JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 27. 4. 18.00 Obzorik — 18.15 Kili, delfini, ljudje — 19.05 Propagandna oddaja — 19.15 Gledališče v hiši — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.20 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.30 Štirje asi — 21.20 Barvna propagandna oddaja — 21.25 Pravniški — 22.00 Dnevnik — 22.15 Cannon — film.

NEDELJA, 28. 4. 9.30 Vojna in mir — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja — 12.30 Poročila — Nedeljsko popoldne — 18.05 Poročila — 18.10 Živeti svobodno — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.20 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.35 25 let veselega večera — 22.05 Športni pregled — 22.40 Dnevnik.

PONEDELJEK, 29. 4. 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.45 Koko, Moko in vrabček Skoko — 18.05 Risanka — 18.15 Obzorik — 18.30 Na daljnem severu: Preplah med trjsjem — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 Antigona — 21.50 Kulturne diagonale — 22.20 Dnevnik.

TOREK, 30. 4. 8.10 Šolska oddaja — 16.25 Madžarski dnevnik — 16.45 Kopljice vode — 16.55 Risanke — 17.10 Obzorik — 17.25 Košarka Jugoslavija: Argentina — 20.00 Dnevnik — 20.25 Propagandna reportaža — 20.40 Pogovor o (proti)inflacijski gibanja — 21.30 Kmetje — barvna nadaljevanja — 22.20 Dnevnik.

SREDA, 1. 5. 9.15 S pesmijo v praznik — 9.45 Ljubezen — jugoslovanski film — 10.15 Pesem, ki bodri duha in vnema — 10.40 Risanke — 11.00 Naj živi pesem

SEJEM PLEMENSKE ŽIVINE

Zveza rejcev pincgavskega goveda za Koroško in Vzhodno Tirolsko bo v torek 7. maja s pričetkom ob 9. uri priredila v Feldkirchnu sejem plemenske živine. Za sejem je prijavljenih 40 bikov in 40 krav in telic.

Razvrstitev plemenske živine po cenah je dan poprej ob 14. uri.

— 12.30 Poročila — 15.25 Madžarski dnevnik — 16.05 Mednarodna delavska pesem — 16.55 Bolji kolen — 17.25 Bavavata vas J. Tati in P. Etaix — 18.10 Poročila — 18.15 Košarka — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Ogenj — barvni film — 20.50 Retrospektiva jugoslovanskega filma: Veselica — 22.25 Dnevnik.

ČETRTEK, 2. 5. 8.50 Indijanci v mali vasi — 10.15 Koncert vojaškega orkestra — 11.00 Parada pod cirkuško kupolo — 12.20 Poročila — 15.35 Sporočilo velike puntarije — 16.20 Poročila — 16.25 Nogomet — 18.15 Košarka — SZ: Jugoslavija — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Vest in pločevina — Kazenski zakonik — 21.10 Naši heroji — 21.40 Likovni nokturno — 21.55 Dnevnik.

PETEK, 3. 5. 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.40 Veseli tobogan — 18.05 Obzorik — 18.25 Na srebrnih smučinah — 18.50 Mozaik — 18.55 Naš vsakdanji kruh — 19.25 Kažipot — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.40 Štirje jezdec apokalipse — 23.10 Dnevnik.

ŠPORTNI VESTNIK

KLJUB ZMAGI NOBENE-GALJA NAPREDKA

Nogometno prvenstvo v koroškem 2. D razredu se je preteklo nedeljo nadaljevalo s petim kolo. Prvenstveno kolo ni prineslo nobenih sprememb na vrhu lestvice, tako da bo drugouvrščeni Slovenski atletski klub še naprej lahko čakal na spodrslija vodečega Wölfnitza, ki je visoko premagal Steuerberg (7:1). Z zmago 2:1 nad Guttaringom je SAK še vedno za petami moštvu iz Wölfnitza, ki vodi sedaj s 33 točkami iz 18 tekem, razmerje golov 53:13, medtem ko ima SAK 32 točk iz 18 tekem in razmerje 75:18. Tretjeouvrščeno moštvo Launsdorf sledi s 26 točkami in nima več možnosti poseči v boj za prvo mesto.

Prvenstvena tekma proti Guttaringu ni prikazala kvalitetnega nogometa. SAK je ob polčasu vodil 2:0 (avtogol, Jože Fera), vendar je potem močno popustil in ob koncu le še s težavo spravil obe točki na suho. „Krivca“ drugopolovične slabosti je treba iskati v Sengerju, ki je v soboto stopil v zakonski stan in s tem zadal moštvo hud „moralni udarec“. Vsekakor želimo novoporočenemu nogometašu na novi življenjski poti obilo lepega.

V nedeljo 28. 4. 74 bo SAK gostoval v Launsdorfu. Avtobus za navijače bo peljal ob 14. uri iz-

pred dijaškega doma (Tarviser Straže), tekma pa se bo začela ob 16. uri.

GALICIJA — GLOBAS-NICA 1:4 (1:1)

V 5. kolu 2. nogometnega E razreda je nogometno moštvo iz Globasnice svoji prvi vigradni točki prejšnjega kola dodala še dve. Globasnica je gostovala v Galiciji in tam dosegla lepo zmago 4:1 (1:1). Kljub temu, da sta manjkala dva stebra v moštvo — Micheu in Hudl — so Globašani zmagali sigurno in rezultatu primerno. Po mnogih izrednih možnostih so za Globasnico dosegli gole Lesjak (2), Sadjak in Kohnetschnig. Polni izkupiček točk pa za Globašane v lestvici ni pomenil nikakršnega premika naprej. Začasno zasedajo 10. mesto (16 točk).

Nekateri rezultati: Škofiče — Št. Janž 3:4, Bilčevs — Kriva Vrba 2:2, Šmihel — Vovbre 3:1.

JESENI Z DVEMA MOŠTVOMA

Bolj se bliža začetek novega nogometnega prvenstva 1974/75, bolj postajajo aktivni tudi nogometaši v Selah. Pred kratkim so namreč ustanovili tudi nogometno sekcijo, ki se misli jeseni vključiti v prvenstvo 2. koroškega razreda. Pod vodstvom trenerja Jasbinskeha vadijo selski nogometaši dvakrat tedensko. Kako veliko je